

ABONAMENTUL

Pe an nr. 28 Cor.
Pe 6 luni . 14 «
Pe o lună . 240 «

Num. de Duminică
Pe an nr. 5 Cor.
Pe un număr . 10 Cor.

Preț de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare ză 20 fl
Manuscrise nu se înt
polază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Tipuri recente.

La zădar, vremile nu stau pe loc. În pas
mărs ele trec înainte, făcându-și rostul
la toți. Aceleași valuri, supuse aceluiași
ne poartă mereu, aici ridicându-ne
pe culme și colo doborându-ne. Procesul
de prefacere continuă ne stăpânește pe toți
și cele mai refractare, moravurile cele
vechi și mai sacre se pleacă, se în-
doie, se mlădiază sub influența treplată a
vremii. Noțiunile se schimbă, credințele se
frâng și oamenii îmbracă măști nouă și se
închină zeilor noi.

Primerirea însă nu este totdeauna bună.
Și bul zilei de mâne nu aduce totdea-
ceva mai de seamă. Oamenii noi nu
înclină cu hotărâre o superioritate. Căci,
într-ună cu partea de progres, vremea
aduce și zgură multă; ne aduce și pa-
răși și poftă, ce ne doboară mai iute;
îndeamnă să fim și mai iuți și mai
și mai iubitori de noi înșine. Figuri
totul necunoscute până acum își fac
suprafața vieții publice și ne
cu firea lor neobicinuită. Deprin-
mai rafinate, sisteme și procedări mai
complicate iau locul dreptei și tradiționalei
credințe. Meșteri moderni și cavaleri
de industrie nu ne lipses: nici nouă acum.
Să dintr'un măr cu mere găunoase, cad
în jos și se duc spre prăpastie, unul
de unul.

Dar, romantismul cu preamărirea tre-
cutilor nu este o panacee practică pentru cei
dremăți să lupte. Dar când privim în fața

acestei actualități, când examinăm acest fel
de progres și această specie de tipuri so-
ciale ivite între noi, ne gândim totuș cu
drag la trecut, când națiunile aveau mai
mult avânt, când sufletele erau mai largi și
când mișcările noastre porniau din idei mai
bine fixate și nu se fărâmițeau în preo-
pări de amănunte. Vor fi fost ei naivi, vi-
sătorii din trecut; vor fi fost ei mai puțin
pregătiți pentru voința lor prea multă și
scopurile lor prea mari. Dar atmosfera lor
era mai curată și mai puțin tulburată de o
serie de tipuri și de nevoi, cari nouă celor
progresati, celor duși de vreme, ne încurcă
vecinic vrerea, ne-aruncă lațuri și ne umi-
lesc prestigiul și ni-se pun în coaste, ca
niște paraziți ce ne amenință bătaia regulată
și sănătoasă a inimii.

Tipul cel dintâiu și cel mai frecvent, care
ne bate la ochi și care se răspândește me-
reu, este fără îndoială: *Românul cu orice
preț*. În limbajul vulgar gazetăresc îi zicem
transfug, îi zicem renegat, sau trădător. În
realitate însă nu renegarea în sine este pă-
catul cel mare al acestora, ci faptul că ei
cutează a continua să se socotească Români.

Dacă cei ce au conștiința de neam mai
elastică și nu au convenita putere de selec-
ționare a simțurilor, ne părăsesc, noi nu
putem să-i oprim și nu am avea nimic împo-
triva lor, dacă ei s'ar perde în toată li-
niștea și s'ar contopi pe nesimțite cu ele-
mentul Maghiar. Asta ni-s'a mai întâmplat
și înainte, când toată nobilimea noastră s'a
stins pe îndelete în brațele celei maghiare.
Astăzi însă firea celui ce iese din rândurile

noastre e mult mai cinică: el declară că ne
părăsește ca Român, își menține numele de
Român și tot ca Român ia loc pînă gâtui-
torii noștri.

Priviți la tipul deputatului român gu-
vernamental, ilustrat prin mutra provocă-
toare a unui Șeghescu de pildă; vedeți
cum slujește de nerușinat toate scopurile
guvernului; observați cum votează cu
dragă-inima toate legile împotriva noastră;
nu vi-se pare un fenomen monstruos, a-
normal, ca această figură, cu totul perversi-
tă ca rost național, să mai poarte o
firmă românească?

Dar iată un al doilea tip de fruntaș.
Lupta națională l-a cuprins și pe el în va-
lurile ei și l-a dus înainte curentul. Pe unde
a putut, a pus și el un umăr modest și a
ajuns pe încetul o utilitate. Rolul lui e un
simplu rol de *umplutură*, ca a gregarului
armatei luptătoare, dar mulți dimprejurul
lui cad în dreapta și în stânga — și el
ajunge în frunte.

Ferice de cei ajunși! Dar vai de o na-
țiune ai cărei fruntași sânt jocul unor în-
tâmplări, sau al unor simple convenții. Fi-
resc și logic este ca tot ce este balast să
se dea de sine la o parte și tot ce este
mediocru să cedeze de bunăvoie situația
forțelor mai ascuțite. Natura însăși înlătură
ceea ce este uzat și de prisos, iar o națiune
în toila luptei săvârșește o adevărată crimă,
când se constituie în un fel de societate
filantropică, cu scopul de a menține repu-
tații goale și a hrăni cu răsplată națională
pe cei slăbiți...

Viața literară.

Un «vrea-curent» modernist. — Propa-
gandă artificială. — Răspuns la adresa:
Bartha Miklós-utca, Kolozsvár. —

De II. Chendi.

Riposatul profesor dela Iași, Aron Densu-
șianu, a fost un om cunoscut în întregul Orient
nu numai pentru bunele sale însușiri, dar
și pentru o seamă de ciudățenii. Așa, între al-
ele, el nu putea suferi poezia lui Eminescu și
avea o deosebită înclinare pentru particularități
lingvistice. Se știe că el născocise cuvinte ca
«vrea-poet» pentru poetul diletant. Combinația
aceasta de cuvinte, compuse cu «vrea», desigur
nu este o fericită construcție și nu intră în firea
limbei noastre. Dar, cu toate astea, nu e lipsită
de totul de ingeniositate, căci exprimă în adevăr
limbajul intenția de a voi să fii ceva peste mă-
sură la.

Fatalitatea a voit ca acest «vrea» să se potri-
visească îndeosebi la fiul regretatului profesor,
la dl Ovidiu Densușianu, care și d-sa voiește
cum multe și ține să fie poet, cu toate că este
numai un «vrea-poet» și ține să fie un critic
drept al mișcării literare de astăzi, cu toate că
nu este decât un «vrea-critic». Și precum bă-
lănelul Aron plutia împotriva curentului și nu
putea gusta pe Eminescu, astfel micul Ovidiu se
vine de-acumzezișul curentului de astăzi și se
face acru și-și face gura pungă de câte-ori vor-
besc de poezii, cari stăpânesc mișcarea de acum.

După tot felul cum se manifestă, după toate
stăruirile și arțagurile, rezultă că dl Densușianu

de a lăzi ar dori să impună, — cu de-asila, dacă
altfel nu se poate, — un curent favorabil miș-
cării literare și estetice moderne din Franța. În
reviste, în conferințe, de pe catedra sa propagă,
precum se știe, acest «vrea-curent». De curând
a adunat într-o carte aceste tendințe ale sale —
carte despre care vom vorbi cu amănuntul în
revista «Lucașul» — căutând să popularizeze
ideea, că salvarea culturii noastre numai astfel
se va putea face, dacă spiritul nou al poezilor fran-
cezi și flamanzi se va transporta și la noi și
dacă poezii noștri vor porni să cânte după for-
mele și asemănarea modernilor apuseni.

Firește, când vine ca să pună în aplicare ide-
ile aceste năstrușnice, lucrurile se schimbă. Când
dl Densușianu și mica și palida ceată de luptă-
tori ai săi vin să exemplifice teoriile, și imitând
servil pe scriitorii străini, vin cu producții pro-
prie pentru a injheba ast-fel curentul cel artifi-
cial, toată încercarea se dă de gol. Căci nimic
mai searbăd și mai gol ca toate versurile acele,
făurite cu meșteșug, ale tuturor Ervinilor și ca
toate spasmurile, în proză lirică, ale unor umplu-
turi anonime. Sunt acum ani de zile de când ei
dau zor mereu cu «vrea-curentul» și vorbele sună
în van și forțe nu vor să răsără, ca să-l afirme.

Căci este natural și logic. Dintr'un simplu ca-
priciu al unor râvnitori fără puțință nu se pot
naște curente. Tot ce este pură imitație și mai-
mușerie se risipește fără urme. A prețui o miș-
care artistică la străini este desigur datorie și ni-
meni nu poate să tăgăduiască un fapt, că lite-
ratura din occident ar fi urmărită cu destulă
atențiune și la noi. Dar una este a cunoaște și
a prețui o literatură străină și alta a o imita cu

ori ce preț și a încerca o fasonare și o acomoda-
re a literaturii noastre după calapodul străin.
Au încercat ei Macedonsky și Mircea Dimitriade
să imite și să vulgarizeze curentul lui Baudelaire
și, cu toate că ei aveau ceva mai multe talente
ca Ervin și Budurescu, au fost înlăturați ca o
pleavă. Aceasta va fi și soarta înfelice a «vrea-
curentului» deusuișănesc...

Dar — să fie contagiune sau coincidență? —
se pare că un grăunte din sămânța rea a căzut
și la noi în Ardeal. Din «Kolozsvár, Bartha Mi-
klós utca», îmi sosește o scrisoare a unui tânăr,
întors din străinătate și înarmat cu aceleași idei
moderniste. Mie îmi plac tinerii originali, ori cât
de bizari ar fi une-ori și îi prefer figurilor șterse
de talia lui Horică Petrescu. Vai, e atâta lipsă de
oameni noi și originali în biata noastră presă!
Dar când e la mijloc o aberație, ca în cazul cu
scrisoarea de față, originalitatea trebuie totuș re-
dusă la justele ei proporții.

Iată deci ce-mi scrie domnul din «Bartha Mi-
klós utca», care dintr'un început declară că este
un adversar al convenției, că a pribegit prin în-
treaga lume, prin Apus și prin școlile lui și,
întors acasă, dorește să-și pună în practică ideile
moderne:

»Vreau să te rog, Domnul meu, să-mi dai
câteva lămuriri la următorul meu plan. Uite.
Noi, adevărații modernii, am hotărât să scoatem o
revistă literară mare și, paralel, o gazetă politică.
Bine înțeles, le vor scrie tot oameni anume des-
tinați pentru asta, nu însă dascălii și preoții,
diletanții aceștia cari blamează de-atâtea secole
intellectualismul ardelean. Gazetarii ardeleni sânt
mult prea inferiori decât să-i pot convinge și

În politică se simte astăzi trebuința unui aer mai proaspăt, mai tânăr, mai curățitor de tot ce atârână greu de corpul nostru național. Și opera aceasta de distrugere a legendelor individuale și de sacrificare a oamenilor șterși și uzați trebuie pornită. Mangra și Slavici să nu fie cei din urmă.

O notă și mai de actualitate în mica noastră învălmășală aduce negreșit și obscura figură a *pehlivanului* politic. Pe cum se știe, rămâne, după cele întâmplare de curând, foarte caracteristic pentru felul gospodăriei noastre oficiale, faptul că un simplu meșter al vingălacului, un moft de negustor, a reușit prin o adevărată prestidigitatie să acapareze averea națională. Rămâne pentru istoria noastră politică pentru totdeauna ridiculă ușurința și toleranța excesivă în materie de afaceri comerciale de ordin public, în atingerea cu indivizi cari au firea de aventurieri îndrăzneți cu oameni nespălați, cari s'au învărtit prin farfuriile unsuroase ale tuturor partidelor.

Intr'alte părți acești trepăduși, cari prin surprindere sau prin un gest de șiretenie vulgară se vâra pe furii și-și asumă pe nedreptul proprietăți și misiuni publice, sânt izgoniți fără milă, sau sânt călcați în picioare, ca acei gândaci disgratioși, cari se amestecă pe nechemate în tainele bucătăriei. Numai la noi sânt hrăniți pe socoteala publică, fiindcă noi, Românii, avem dela natură un dar special de a ne cultiva paraziții noștri naționali.

Dar... să nu ne revoltăm prea tare. Căci, gândindu-ne bine, de n'ar fi nici aceștia, ar însemna că neamul nostru nu înaintează. Doar din ivirea acestor forme de tipuri multiple de mai putem deduce că mergem înainte! E bine să ne bucurăm și de atâta, nu fiindcă aceste fenomene stranii de pe orizontul vieții noastre publice ne vorbesc de pricinile atâtor disarmonii și atâtor întâmplări nefirești și ridicole, ci pentru că ne dovedesc, vezi — Doamne, realele noastre progrese pe tărâmul disciplinei politice.

conduce și gazetele de aici, redactate de niște antitalente îngrozitoare, nu înțeleg manifestul meu estetic, încât ar însemna un fel de *harakiri* să mă adresez lor. Deasemenea nici printre ziariștii din România, cei cu eminente calități burghize, nu găsesc oameni de seamă pentru această direcție.

»Să-ți spun însă cine sânt colaboratorii mei. Am un amic, e doctor de *Paris* și e foarte bogat. Băiatul ăsta scrie minunat sociologie și e în contact cu *frondeur*-ii intelectuali din Paris. Mai am doi nuvelisti, dintre cari unul știe scrie franțuzește și e jidov genial din România și îl pot face român ori-când. Mai am și alte talente (autorul, din modestie, uită să vorbească de sine și de eminentele sale calități de poet!), talente nouă cari n'au putut să se valideze din cauza *octroi*-ului mizerabil ce există la noi.

»Căci, trebuie să știi, la noi terorismul sălbatic și porunca de-a scrie după acelaș calapod stăpânește pe toți. Terorismul acesta nu îngăduie ca să se facă sânge din apă (!) sufletului românesc din Ardeal, el ne duce la peire, ne silește ca să fim, un popor de patru milioane, fără etică, fără simț deosebit în manifestațiile artistice. Așa nu mai merge: trebuie să fie un simț de revoltă măcar în cineva...

Acțiunea de împăcare a guvernului. În numărul nostru de ieri s'a strecurat din nebagare de seamă o mică inexactitate în ce privește informațiile despre tratativele de împăcare ale guvernului, — afirmându-se că atât dl Dr. I. Mișu, cât și mitropolitul Ioan Meșianu ar fi prezentat guvernului câte un memoriu.

Adevărul e, cum am scris și în nrul 147, îndată după audiența dlui Dr. I. Mișu, că acest distins fruntaș român cu prilejul audienței și-a expus numai părerile personale asupra asanării situației politice a românilor din statul ungar, stăruind mai ales asupra faptului că pentru posibilitatea unei eventuale înțelegeri împrumutate condițiunea cardinală este garantarea existenței și activității neîmpiedecate a partidului național român din Ungaria.

România în tripla alianță. Din Viena ni-se telegrafiază: Ziarul »Vaterland«, ale cărui legături cu anturajul moștenitorului de tron sânt bine cunoscute, publică un articol în care se ocupă cu călătoria la București pe care o va face în Septembrie d. de Kiderlen-Waechter, fost ministru german la București, pentru a remite regelui Carol scrisorile de rechemare.

Ziarul crede că această călătorie ar avea la bază scopuri speciale. Ar fi vorba despre intrarea României în tripla-alianță. Această chestiune ar fi fost desbătută cu însuflețire de d. Kiderlen în întâlnirea sa cu d. de Aerenthal.

Criza în Croația. O telegramă a ziarului »N. Fr. Pr.« anunță începutul unei soluții serioase a crizei din Croația. Partidele cari alcătuiseră coaliția croată au hotărât, partea cea mai mare, ca să nu mai stărnească anevoințe în calea intențiilor pacifitoare ale banului Tomasich.

Partidul constituțional și cel progresist au renunțat la unele puncte din programul, pentru a netezi astfel calea de înțelegere cu guvernul, care în asemenea împrejurări a câștigat mulți sorți ce privește aplanarea crizei. Zilele următoare saborul

va fi probabil d'solvat și la noile alegeri banul speră să obție o majoritate compactă în țară, care să garanteze capacitatea de muncă a dietei.

Scrisoare de Duminică.

Unde ar trebui să ne oprim. — Poter
din cauza discursului lui Tisza.

București, 22

În vremile noastre de materialism păgân interesul personal pune stavilă ori-cărei generozitate, când, de dragul de-a parveni, tinerii își robesc sufletul, când banul le pează pe toate — în aceste vremuri norocoși făcut ca din mijlocul celor oropsiți frați ai să se ridice unul, care să dea pildă de demnitate, să ne îndrepteze privirile spre cunoscutele ideale ale idealului. A fost dl Vasile Stroescu, care a trăit între noi. Numele lui va rămâne în istoria culturii noastre. Lui îi datorim atât de mult. El trebuie să fie idolul sufletelor noastre de azi, ai unui popor, care ține minte binele și răul.

Căci dela metropolie și până la cea mai mică destă dintre parohiile noastre, toate instituțiile culturale și naționale au simțit generozitatea și au fost dăruite cu bunăvoință de el. Citim în ziare despre noile lui daruri. Daruri făcute de un frate care știe aprecia năzuirile noastre culturale. În fie-care zi aproape de acte de mulțămire publică făcute de comitetele parohiale ale bisericilor noastre. În toate aceste aceleași cuvinte de recunoștință la adresa unui mai nobil Român.

Imi închipui ce multe cereri vor fi plecate din Ardeal și Ungaria la Davos, unde d. Vasile Stroescu s'a retras spre a-și vedea de sănătate și spre a avea o clipă de liniște, și toate redactările cam în acelaș fel, toate cuprinzând cam aceleaș cereri. În toate fiind vorba de aceiaș »lipsă de mijloace«, de »apel la generozitatea Dv. și bunul Român le-a satisfăcut toate. Toate, a face vre-o obiecție deși poate o merităm. Căci merităm să ni se facă cu toată asprimea oameni, cari nu ne dăm seamă până unde

Tinere amic, oprește-ți revolta, — zic eu aici, ca răspuns la rîndurile de mai sus, pe cari le-am transcris exact după răvașul din Bartha Miklós utca, adaugând doar mici îndreptări de stil și de limbă. Oprește-o, căci revolta D-tale nu pornește din conștiința unei puteri de superioritate, nici din însușiri deosebite de conducător și reformator, născut iară nu făcut, ci este pur și simplu pornirea unui diletant simpatic, cuprins de farmecul a tot ce a văzut nou și original prin străinătate. Și ascultă-mă: frumoși sânt palmierii, frumoși sânt migdalii în floare, dar numai în țara lor, căci, plantați în Nordul Ardealului, ei n'ar produce nici fructe, nici flori, ori cât i-ar binecuvânta blajinul Tulie Roșescu. Și iarăși zic ție: la noi în Ardeal tipul revoltatului și al frondeur-ului nu prinde; nici cu o frumoasă poezioară à la Verhaeren n'ai să faci răscoală culturală.

Reformele nu se fac pe silite și în potriva firei, cu gânduri aduse din afară, cu sociologi și jidovi nuvelisti, ci prin talente echilibrate, a căror operă cade pe înțeles zi cu zi, picătură cu picătură, în sufletul mulțimei, dezvoltându-l mereu spre ținte fixate de naintașii înoștri și impuse de spiritul vremii. Așa cum se lucrează astăzi, cu răbdarea cea mare și cu mult-puținul talent al presei poli-

tice și cele literare, se ține în marginele puterii seama și de culturile străine. Dar vai de ce vin pe cap, ca niște aventurieri, și vor să ne trerupă orice tradiție cu dezvoltarea noastră de producțiile degenerate ale pseudo-culturii noastre, care vin și se cuibăresc între noi și, cu puteri de grandomanii și de perfidie, caută să facă drum printre suflete, — căci nu-i vom da pe dânșii, ci dimpotrivă!

Mă rog: e bine să știe și în Bartha-Miklós utca, că ori cât am împrumutat dela străini, cât am imita popoarele din Apus, în conștientul cultural noi nu prețuim și nu cântărim din cu cea-ce am produs din noi înșine, păstrându-ne firea noastră în toate. —

Transformarea Spaniei.

Conflictul ivit în timpul din urmă între guvernul spaniol și Vălcănușul stăpânește opinia publică mondială.

Importanța lui și mai ales a urmărilor ce avea acest conflict nu poate scăpa nimănui. Duelul angajat între guvernul spaniol actual și vederi moderne și atot puternica biserică catolică

	<p>FABRICA DE OBLOANE JALUSINE DE ESSLINGEN CONTRA KAZELOR SOLAR SI STORURI</p>	<p>RONA ERNÓ EUDAPEST TELEFON 23-85</p>	<p>IZABELLA UTGZA 47. TELEFON 23-45.</p>
--	--	--	---

noastră față de tot ce e național, culoarea spălăcită, ștearsă, imprimate tuturor acțiunilor noastre, fie în interesul neamului românesc sau al altui neam, imensa depărtare între țărani și intelectuali, *înstrăinarea noastră de noi înșine*. Școalele medii nu le înțelegem, căci sânt străine, nici dela bunăvoința și afabilitatea bărbaților cu diplome nu putem atârna, aceștia fiind »domni«. Ne rămân învățătorii în prima linie, al doilea de bună seamă e ceea, ce ni se dă în școala primară materia permisă prin lege. Și dacă referitor la partea întâie cu cea mai adâncă bucurie ași pute aminti exemple de inimă românească, privitor la punctul al doile e altfel. Lecțiunile prescrise sânt ceva disarmonic în evoluția intelectuală a copilului, materia predată nu i străină în trecut, prezent și viitor. Am răsfoit zilele acestea o carte pentru clasa a doua și un singur șir nu-ți spune, că Românii au un trecut, că Românii trăiesc, că ești Român. În schimb se glorifică Carol cel mare, Maria Teresa, își vorbește despre năvălirile Hunilor, Cyrus, Cresus.

Dar nimic, absolut nimic nu-ți amintește de un »valah prăpădit«, cum l-au numit pe Ștefan cel Mare al nostru niște jidani dela gimnaziul din Suceava. Și toate acestea trebuie să le propui cu însuflețire și entuziasmul cuvenit și să introduci în cartea săptămânală, ca nu cumva să omiți sau să treci cu vederea ceva. Și nu mă opun să se învețe și istoria patriei, dar istoria națiunii, dacă nu e mai pe sus, de bună seamă e egal îndreptățită. Dar viața intelectuală a țărânului nostru se restrânge numai la învățământul primar, și atunci înțelegem totul, și educația lui națională.

Așa aș voi să observ că starea școalelor populare e o întrebare vitală, ci fiind la noi totul »vital« mă tem să nu fie rău înțeles.

Totuși o simplă rugămintă: deputații noștri guvernamentali și partidul creștin-social, cari în atât de mult la progresul general al popoarelor, să dea mai multă atenție acestei împrejurări, toc-

de a intra în Spania. Sf. scaun a protestat imediat și a protestat ori de câte ori noi am luat măsuri ca să afirmăm suveranitatea statului.

În sfârșit Vaticanul, prin ultima sa notă, declară că încetează tratativele, până când guvernul spaniol va retrage proiectul de lege din senat și va revoca celelalte ordonanțe privitoare la congregații și la culturile dizidente.

În același notă vaticanul se plângea contra faptului că am făcut comunicări ziariștilor. Am răspuns, cum era și logic, printr'un refuz formal și am considerat tratativele ca încheiate.

Acum ne vom face datoria până la sfârșit. Fiindcă înțelegerea-i imposibilă, cu toată dorința noastră, vom prezenta Cortezelor proiecte de legi foarte radicale în materie religioasă.

În privința Increderei Suveranului primul ministru a declarat că aceasta nici nu mai poate fi pusă la îndolală.

Suveranul luând cunoștință de istorul chestiunii și de intențiile guvernului a aprobat în totul procederea primului ministru.

Totuși lupta nu este terminată, ci ne aflăm încă în tolu ei și diferitele peripeții le vom urmări cu o deosebită atenție.

În cercurile Vaticanului, există convingerea că relațiunile care au fost întrerupte vor fi curând reluate și că această ruptură dintre guvernul spaniol și Sf. Scaun nu va avea de cât un caracter trecător.

Astfel s'a exprimat către ziariști un personaj cu vază și în măsură de a cunoaște părerile Vaticanului de vreme ce se află în acele cercuri. Și această părere este, desigur, o dovadă mai mult de nedumerirea în care se află potențații bisericii catolice față de primul gest hotărâtor de independență, venit tocmai din credincioasa Spanie.

mal în interesul acestui progres. În schimb cu drag am renunța la multe ce ni s'au dat și ce ni s'au promis.

»Neamul românesc literar« din urmă (31 Iulie 1910) a adus o surprindere pentru Bucovineni. În articolul de fond dl Iorga vorbește cu multă simpatie despre profesorul nostru Dr. Iancu I. Nistor. Aprecierea aceasta justă ni-a umplut de bucurie.

Oamenii noștri din Bucovina ne dau atât de rar ocazia de-a vorbi astfel despre dânsii și mai nici odată de-a auzi vorbindu se.

Din frumoasele cuvinte rețin: »Rămâi bucovinean în ori și ce condiție«. Pentru aceste cuvinte îl mulțumim, căci ele sând graiul tuturor carl ne cunosc starea, e adâncă dorință, e rugămintea noastră.

Căci bărbați, cari să ne cunoască țara, să și știe apăra țara așa cum se cere și în orice parte, ne lipsesc. Luptele unilaterale și sterpe, ce se poartă astăzi și s'au purtat de ani, sânt tocmai cauzele înfrângerii noastre, a înapoterii pe orice teren, aceste lupte formează dureroasa perspectivă de astăzi. Un singur exemplu: Am ținut și ținem — și sânt — Evreii cel mai neîmpăcați dușmani ai noștri și am început o campanie, care nu le a stricat mult, spus în treacăt, am lăsat însă mână liberă Rușilor. Ne-am aliat cu partidul creștin-social, dar compromisul e dubios. Căci înălțurând pe jidani de pe moștile noastre, ca să le poată lua în arendă Germanii, cu aceasta n'am folosit nimic *neamului nostru*. De aceea dorința dlui Iorga e o sinceră dorință a noastră. O adevărată cunoaștere a noastră e neapărată condiție pentru păstrarea a ce mai avem. Și această păstrare nu se poate săvârși îmbrăcând politica croită de alții, în decomon făcând *politică*, politică de aliare cu și în contra altuia. Aceasta o lăsăm în seama statelor mari, cari voiesc să și lărgească drepturile și privilegiile în afară.

Noi sântem îndatoriți a lucra pentru o bucată din neamul românesc, și aceasta nu prin aliare ori îndușmănire, ci prin închegarea spiritului românesc în Bucovina, prin trezirea la muncă, luând calea dela suflet spre trup, nu dela trup spre suflet. Când *sufletul*, noi înșine, ne va fi tare, se vor afla alte principii de călăuzire, potrivite cu puterea, ce vom avea-o. Grulul vremurilor nouă e imnul nostru.

N. I. R.

Organizația națională a Românilor.

Frații macedoneni au ținut, în zilele de 23, 24 și 25 Iulie, un mare congres cultural și politic la Bitolia, cu delegați din toate straturile sociale ale poporului aromânesc.

Pentru cauza națională, congresul are o însemnătate deosebită. Prin hotărârile luate acolo, în unanimitatea reprezentanților legali ai fraților macedoneni, s'au pus bazele unei organizații serioase și autonome a vieții românești din Turcia.

Lipsea până acum această organizație, din pricină că funcționarii din Macedonia, nu pricepeau sau nu voiau să priceapă necesitatea de-a se înțelege cu populația românească de acolo. De aci nenumărate conflicte și anarhie pe toată linia.

Pentru viitor, însă afacerile culturale ale Aromânilor și le vor conduce ei înșiși, prin Eforia centrală, pe care au înființat-o cu aprobarea guvernului turcesc. Nici guvernul român nu va putea respinge recunoașterea acestei Eforii.

Iată și hotărârile luate în congresul Bitolia, cu privire la Eforia centrală.

Legalitatea

Având în vedere textul Iradelei din 1905, care sună astfel:

Majestatea Sa Imperială Sultanul care ținutele sale de înaltă justiție și în dinea sa părintească pentru popoarele tinde binefacerile și favorurile sale la țară săi fideli, fără deosebire de rasă și religie, în vedere cererile supuse de curând la Imperial de către supușii săi Români, a ordonat, ca pe baza drepturilor civile să se bucure, în tocmai ca și ceilalți supușii sulmani, comunitățile lor să aleagă multă form regulamentelor în vigoare; ca men mână să fie de asemenea admiși confon lei în consiliile administrative așa pres face și pentru celelalte comunități și partea autorităților Imperiale să se acorde niri la profesorii numiți de sus-zisele țări pentru a inspecta școlile lor și la nirea formalităților prescrise de legi perilului pentru deschiderea de noi inst școlare.

În scopul de a putea exercita drepturile date comunităților române prin această Irade, având în vedere uzul practicat în celelalte naționalități nemusulmane.

Delegații comunităților române, în congres au hotărât înființarea unei comitete generale a acestor comunități sub numirea de: Eforia școlilor și bisericilor din Turcia

Volnicii jandarmereș

Jandarmii, aceste brute săngeroase ale nrii ungurești, au devenit o adevărată amenințare pentru satele noastre și-o primejdie permanentă pentru liniștea și libertatea personală a români dela țară. În turbarea lor fără frâu și șesc zilnic atentatele cele mai criminale la libertatea poporului nostru, aprinzând pretutindeni ură adâncă împotriva statului, care se reprezintă la țară prin aceste creaturi sălbătice ale statului.

Nu ne-am mira dacă în legitima lui mânia poporul nostru ar găsi mijloacele cele mai potrivite pentru înfrânarea sălbătăciei jandarmilor. Aceasta se manifestă deocamdată numai în formă mai blândă, ca de pildă în comuna *meni* (părțile Aludului), unde locuitorii bolnav pe jandarmi, și aceștia găsesc pretutindeni chise prin acele părți, dacă au nevoie de alina

Acțiunea aceasta e pe cale de a se generaliza și de a lua o manifestare mai îndârjită. Căci repetăm, n'ar fi decât o urmare firească a înfrângerii comitete zilnic de jandarmi. Datoria rărilor noștri, și cu deosebire a advocaților, însă a înfrâna de cu vreme furia jandarmilor, nunțând fiecare caz de brutalitate autorităților stărulind cu toată energia pentru reglementarea veră a acestor brute săngeroase.

Corespondenții noștri ne comunică următoarele isprăvuri mai noi de ale jandarmilor:

Ighiu, 4 August Șirul volnicilor din Ighiu, — se urmează înainte. Zilele trecute fost citați înaltea preturei din Ighiu câțiva studenți, din Ighiu și împrejurime și pe care că s'au primblat pe străzi în grup mai mare, fost pedepși cu câte 50 coroane drept

Învățătorul din Șard, d. Aurel Pop, care este și oficiu de inspector cercual de pomărit, a fost amovat din oficiu, la intervenția jandarmilor, motiv că a votat la alegerile parlamentare Dr. Alexandru Vaida.

Jandarmii nu mai conținesc cu confiscarea a panglicilor și brăurilor în culorile roșii și albe. Așa în calea femeilor și fetelor, smulându-le cu sălbătăcie aceste podoabe ale porților lor românesc.

Din Blaj ni se scrie: Joi, în 4 August, fiind zi de mîrturie, a venit și o romîncă din Sebeș, Sibiului, ca să vînză brăuri naționale românești. Alina le-a trebuit împănșilor! S'au răsturnat asupra sărmanei femei ca niște fiară sălbatică și au confiscat toată marfa. Biata femeie a fost dusă la răcnetele jandarmilor.

Vacanțe parlamentare.

— Ședința de Sîmbătă a Camerei. —

Camera deputaților și-a ținut astăzi ultima ședință formală, în care a luat la cunoștință că magnații au aprobat și proiectele de legi votate. Camera deputaților și-a luat apoi ședințele până la 27 Septembrie.

„Activitatea” din primul period a pînării patriei a fost foarte reditoare. Rînd pe rînd s'au votat legi importante, aproape în discuție. Opoziția, care a ieșit înfrîntă în alegeri, n'a voit să amâie, fără mult să voteze, convinsă despre neputința sa să zădărnici votarea proiectelor.

Nu mai în jurul răspunsului la mesajul de ieri s'a încins o discuție la nivel mai înalt de un interes mai obștesc. Două discursuri rostite în această discuție au fost prologul unei acțiuni care până acum a fost limitată de discuții serioase și va fi desbătută și în viitor: înțelegem acțiunea de imitare româno-maghiară.

Proiectul de mesaj prezintat în numele Parlamentului național român de dl Dr. Teodor Mihali și expunerea de motive a oratorului au făcut impresie adîncă nu numai în Camera ci în întreaga presă din monarhie. Cele mai dușmane ziare au fost nevoite să recunoască că cel dintîi moment serios în discuția aceasta a fost adresa prezintată de dl Dr. T. Mihali.

În ședința contele Tisza a grăbit să răspundă dl Mihali, rostind faimosul său discurs, care însă n'a avut efectul așteptat de contele Tisza. Nu s'a găsit nimeni între Români care să se lase sedus de fazele minime ale acestui unghur șovin și reacționar.

La discuția proiectului despre indemnitate a luat cuvîntul, în numele partidului, dl Dr. Șt. C. Pop, arătînd multele și variatele fărâdelegi și volnicii săvârșite de organele guvernului împotriva noastră înainte de alegeri, în cursul lor și chiar și după alegeri.

Nu mai la discuția asupra convenției comerciale cu România nu a luat cuvîntul nici unul dintre membrii partidului național, după chestia aceasta a fost de-un deosebit interes și pentru noi Români de dincoace.

Ședința s'a deschis la orele 10 și 20 m. în prezența a 40 deputați.

Ședința e formală. La ordinea zilei nici un proiect. Sînt anunțate două interpelări.

Lévay Lajos cere cuvînt în chestie personală pentru a răspunde deputatului Szmeccányi Gy., care îl atacase într'un discurs.

Se ia la cunoștința mesajul camerei magnaților.

Vacanțe până la 27/IX.

Se trece la stabilirea ordinei de zi a ședinței viitoare.

Contele Khuen Héderváry propune camerei ca ședința următoare să se țină la 27 Septembrie orele 11 a. m.

Camera aprobă propunerea.

Se trece la interpelări.

Vertán Gyula interpelează pe ministrul de culte în chestia clădirii gimnaziului de stat din Turda, ca nu va putea fi deschis nici până la 1 Noembrie 1910. Întrebă ce măsuri va lua ministrul de justiție în interesul învățămîntului?

Scandalurile din Murăș-Turda.

Désy Zoltán interpelează pe ministrul de interne în chestia administrației din comitatul Murăș-Turda. Désy, care a fost conducătorul opoziției comitatense, a luat apărarea funcționarilor renitenți, spunînd că vina neînțelegerilor și frecărilor e prefectul Erődsy, care a terorizat opoziția și n'a îngăduit discuția liberă. Întrebă ce măsuri are de gînd să ia pentru restabilirea ordinei?

Khuen Héderváry declară că deocamdată nu poate să dea răspuns definitiv. A luat însă și până acum dispoziții ca adunarea congregațională deocamdată să fie amînată. A făcut-o aceasta ca spiritele să se poată liniști și o anchetă obiectivă să poată stabili responsabilitățile. Răspuns definitiv numai după această anchetă va putea da.

Camera ia la cunoștință răspunsul ministrului.

Ședința se ridică.

Din străinătate.

Conflictul religionar din Spania.

Clericali pregătesc o mare manifestație în Madrid, Bilbao și San Sebastian și în interesul acestei manifestații în îndînjirea lor oarba în loc să încunjure un conflict fatal, o eventuală ciocnire între cele două partide, prin nesocotința lor o fac inevitabilă.

Guvernul așteaptă în liniște manifestația de mare, cu atît mai mult ca să se vadă neputința clericalilor și a instigatorilor acestor manifestații. Pe ascuns însă lucrează din toate puterile pentru a încunjura ciocnirile sîngeroase dintre aderenții lui și dintre manifestații. Singurul motiv ce-l îndeamnă să ia poziție față de manifestații, e agitația peste măsură a spiritelor, nu numai din cauza recentului conflict, ci și de iminenta grevă din Bilbao.

Sforțările de pace ale guvernului sînt însă paralizate de agitatorii conflictului, cari cer o limpezire cât mai grabnică a acestei chestiuni și probabil că ziua de mâine să ne aducă o baie de sînge eventual o răscoală a populației, rămînd astfel o pagină rușinoasă pentru Spania ro-

bită de atotputernicia clericalilor. Se prea poate însă ca și acest conflict care prezintă serioase motive, de îngrijorare, să aibă același sfîrșit pentru clericali ca și conflictul pentru secularizarea averilor mănăstirești din Franța, întîmplat cu câțiva ani în urmă.

Guvernul a luat cele mai energice măsuri pentru trezirea celor fanatici, cari obiși de beția triumfului unor interese străine de sufletul populației să lasă amăgiți și sînt în stare să revolte țara întregă, provocînd prin aceasta aceeași tristă stare de lucruri care prin revoluția de acum un an, din cauza războiului din Maroc — a lăsat pe urma ei orașe întregi în ruină, mormane de cadavre, sărăcie și desnădejde pretutindeni.

Tratatul dintre Spania și Vatican.

Ziarul „Reihspost” din Viena are următoarea scrisoare din Roma asupra conflictului dintre guvernul spaniol și Vatican: Fostul ministru președinte al Spaniei Moret, câteva zile înainte de abdicarea sa a publicat o adresă asupra tratatelor cu Vaticanul. În această scrisoare însă nu spune altceva decît că tratativele n'au avut nici un rezultat, după cît spun zărele catolice, mulțumită faptului că Moret voia să impună clericalilor o capitulație completă.

Moret a căzut și urmașul său Canalejas a început mari tratative, înainte de toate cu revizuirea contractului dintre cele două partide și în scopul acesta a început desbaterile cu secretarul Merry del Val.

Pentru a asigura tractărilor un rezultat pozitiv Vaticanul, la inițiativă proprie a făcut următoarele concesii.

1. Se vor șterge toate acele orduri călugărești cari nu numără mai mult ca doisprezece membri.

2. Dacă orduri călugărești, eventual noul instituuți religioase ar vrea să se așeze în Spania, pentru aceasta e de lipsă învoirea prealabilă a guvernului spaniol.

3. Toți străinii cari vre au să înființeze un nou ord călugăresc în Spania, trebuie înainte de toate să și căștige înpămîntenirea.

4. Orice societate religioasă e îndatorată să se prezinte la oficiul de dare respectiv și se obligă să plătească erariului competențele legale. Nunciul papal din Madrid a predat acest proiect guvernului spaniol, Canalejas a rămas însă nemulțumit cu aceste concesii și a cerut nunciului și ambasadorului să aducă aceasta la cunoștința vaticanului.

Vaticanul a luat la cunoștință dorința ministrului președinte și s'a declarat gata și pentru alte concesii, cînd fără de veste a venit un ordin din prea înalt care impunea diferitelor societăți religioase să respecte mai multe ordine de formă. Cîteva zile mai tîrziu a apărut ordinul referitor la egalitatea cultului și în mijlocul acestei zăpăceli faimosul mesaj de tron care a fost ca o scîntee într'un vas cu lărbă de pușcă. Vaticanul a protestat zadarnic, au urmat apoi noi decrete pentru reglementarea ordurilor călugărești și tratativele au fost întrerupte.

Dispozițiile și opreliștea guvernului.

Cîteva zile înainte de asta guvernul a oprit manifestația clericalilor proiectată în Bilbao de clericali și aceștia au cerut guvernului voe să o poată ține la Madrid. Guvernul după știrile mai noi a denegat concesia și a oprit și manifestația din San Sebastian, proiectată de catolici pentru mine și a hotărît să reprime cu orice mij-

Nu mai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

pentru că dela **Székely și Réti** fabricanți de mobile în Marosvásárhely, se poate comanda **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din:

2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**.

Chiar economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform termenii separate, în oricare parte a Ardealului.

Provința la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă.

loace ținerea ei și să sugrume orice încercare cu intenția de a turbura liniștea și ordinea publică.

La insistența pretendentului Don Jaime un deputat al parlamentului a adresat carliștilor un manifest în care sânt somați să ea parte cu toți la manifestații. Din Navarra, Biscaia și alte provincii vine știrea că se observă mișcări pentru răscoală.

Guvernul a trimis trupe de soldați în mai multe provincii.

Instigarea populației.

Populația provinciilor din nordul țării se pregătește de răscoală.

Mișcarea contrară guvernului e instigată de elementele carliste. Preoțimea împarte locuitorilor arme cu scopul de a le folosi la manifestația din San-Sebastian.

Toate trenurile speciale și vapoarele comandate pentru transportul manifestațiilor la San-Sebastian, au fost reținute de guvern pe motiv că sânt reclamate pentru transportul trupelor.

Comandantul provinciei Biscaia a primit ordin să mențină liniștea cu orice preț, în scopul a ceea ce se va face uz de pompieri pentru împrăștarea pacinică a manifestațiilor.

Ministrul de interne a plecat la Bilbao pentru a începe tratativele de împăcare cu mineri greviștii.

Specularea manifestațiilor.

Șefii carliștilor folosesc complicarea situației pentru scopurile politice particulare ale partidului lor. La decetul de oprire a manifestațiilor proiectate în San-Sebastian răspund în batjocură și-și somează aderenții să nu la în considerare opreliștea guvernului ci să se prezinte necondiționat la manifestații. În manifestul publicat de ei apelează la sentimentele pioase ale populației dând alarma că credința e în primejdie și nu poate fi salvată decât cu trîntirea guvernului, și fiindcă guvernul a confiscat toate trenurile și vapoarele plătite de clericali, conducătorii manifestației cer locuitorilor să meargă chiar pe jos la manifestații. Zilele trecute a fost mobilizat un întreg regiment de infanterie și cavalerie și pus pe drum spre San-Sebastian. Astăzi au plecat nouă trupe pentru a preveni tulburările.

Pregătirile de luptă.

Madrid, 6 August. Comisia reacționare carlistă cu toată opreliștea guvernului face toate eforturile pentru înscenarea manifestației.

Preoții din Bilbao au somat telegrafic pe senatorul Urnuiquo să se pună în fruntea mișcării. Tuturor preoților li s'a trimis un manifest în care li-se cere să ia parte la manifestația de Duminică. Deputatul carlist Felin a publicat un ordiu de zi în care obligă pe deputații și senatorii clericali să ia și ei parte la una manifestație.

San-Sebastian înțesat cu armată.

Madrid, 6 Aug. Azi au fost trimise două regimente de ostași în San-Sebastian și mai multe regimente din Madrid stau gata de plecare. Guvernul din San-Sebastian a dat populației de știre că poliția se va opune cu armata în mână mulțimilor ce ar vrea să pătrundă în oraș. Prin afișe se atrage atenția populației, că dacă nu se vor supune ordinelor ofițerilor, armata va face uz de arme.

Comisia pentru aranjarea manifestațiilor a decis să abzică de ținerea manifestației în San-Sebastian și au anunțat asociațiile locale despre aceasta.

Preoțimea catolică va publica un manifest pentru motivarea acestei hotărâri.

Intențiile guvernului.

Madrid 6 August. Primul ministru Canalejas a declarat în consiliul de ieri că va lupta neclintit pentru politica de până aici fiind convins că e sprijinit în lupta aceasta de întreaga Spania liberă și majoritatea parlamentului.

El consideră purtarea clericilor de păcătoasă și a dat autorităților ordin ca manifestațiile să fie cu orice preț reprimite. Guvernul va trage în jucată pe toți instigatorii. La consiliu a luat parte și ministrul de război și a spus că la cerz de nevole va trimite toate regimentele ce i stau la îndemână, în San-Sebastian.

Aspectul orașului San-Sebastian.

Paris, 6 August Pe toate edificiile din oraș sânt lipite afișe cu textul: E oprită orice grupare, adunare sau manifestație în corpore. Deicvenții vor fi predați tribunalului de război, Duminică străzile vor fi ocupate de ostași.

Întreg orașul are aspectul unei tabere de război. Până acum au sosit câteva mii de oameni în oraș, din provinciile basce — după ultimile știri — vor sosi cel mult 15,000 de oameni așa că e foarte probabil ca ziua de mâne să treacă liniștită.

Dintre ceice vin dela nord, cea mai mare parte sânt excursioniști pacinici cari merg să vadă locuința regelui și nu le arde de manifestații fiind bucuroși că pot călători pe de giaba, căci partidul clerical a împărțit manifestațiilor diu:ne și bilete de liber parcurs.

Ciocniri în Barcelona.

Barcelona, 6 August. Din Barcelona se telegrafiază. Azi a avut loc aici o mare ciocnire între carliști și radicali poliția a arestat un carlist care omorâse pe un radical. S'au confiscat cu duimul cărți și broșuri volante.

Ob'igativitatea serviciilor militare în Spania. Consiliul de miniștri a primit în principiu proiectul de lege prin care fiecare cetățean al țării e obligat să facă armată. În Spania era adecă până aci obiceiul că pentru 1500 pezetas oricine era scutit de serviciul militar, pe lângă aceasta se putea face serviciul cu schimbul: frate pentru frate sau chiar un simbriaș.

Congresul internațional pentru pace. Din Stockolm se telegrafiază: Congresul internațional pentru pace a adoptat o rezoluțiune zicând că congresul salută cu bucurie încheierea convențiunii ruso-japoneze din 3 Iulie 1910, tinzând la consolidarea relațiilor pacifice și amicale între cele două imperii și la înlăturarea unor neînțelegeri vlttoare.

Cu privire la Finlanda, congresul a adptat în unanimitate o rezoluțiune regretând că Duma și guvernul rus au modificat convențiunii legitime fără consimțământul națiunii finlandeze. Congresul speră că poporul rusesc va restabili aceste convențiuni între imperiul rus și marele ducat al Finlandei, conform cu drepturile celor două părți și în interesul comun.

Delegații ruși s'au obținut să voteze această rezoluțiune.

Cronică pedagogică.

Părerii cu privire la planul de învățământ oficial.

XI.

Faptele acestor voveozi viteji, trebuiesc să se cunoască în școala populară, nu numai pentru că ei intră în istoria Ungariei și deci nu poate exista din punctul acesta de vedere nici o opreliște, ci fiindcă ei aparțin istoriei noastre religioase, ca unii dintre cei mai mari ctitori ai bisericii ardelenice. Ce splendidă educație națională nu

s'ar putea da elevilor noștri prin povestirea acestor Domni, cari sânt întruparea celor înalte vitejii și religiozității, și a celor mai zigente iubiri de neam. Când școala va merge în direcția aceasta, atunci vom avea în țărâname deplin conștiință de rostul nostru național, care va fi gata oricând să jertfească pentru interesele vitale ale noastre românesc. Atunci numai, se vor putea face acel lucru mare, care se chiamă solidaritate națională, și care e condiția esențială a izbăvirii noastre.

Școala e în chip firesc obligată să aibă acest sentiment de solidaritate, pe care l-a învățat și întări mai târziu instituțiile culturale nite să lumineze masele largi cari s'au ridicat la cadrele școlii.

E evident deci, în înțelesul acestor voveozi învățământul istoric e cel mai important pentru cristalizarea educației noastre naționale. Prin urmare trebuie să-l expunem unui frate în consecință, storcându-i toate foloasele ce poate da, așa cum înțeleg s'o facă această poarele adânc conștiințe, de rolul național școlilor primare.

Rugăciunile anului al șaselor iar sânt lași aprecieri, ca și acelea ale anilor următori.

În o notă, pusă la călcăul învățământului glos, planul prevede și cântările bisericesti, material pentru educația morală a elevilor.

Întâi observăm că cântările religioase, au importanță încât să merite un tratament onorabil, decât acela pe care-l acordă planul ale fixa în trei rânduri plasate de coadă. Cerință pedagogică și logică și naturală, e să fie grupate și distribuite pe clase conform gradului de pricepere al elevilor și în armonie organică cu materia religioasă a anului respectiv.

Planul dă o specificație de felul celorlalte toare: »cântările noastre bisericesti, liturgice, lince, ș. a. (sic), iar în școala de repetiție, rile, troparele și irmoarsele».

O astfel de specificație, nici pe departe poate numi exactă. Apoi mai e și o mică greșelă. Dacă sub »cântări bisericesti» înțelegem cântările liturgice, glasurile troparele și irmoarsele, atunci planul nu lasă să se înțeleagă căci zice special »cântări bisericesti», »cântări liturgice», »tropare» ș. m. d.

Ar fi fost serios și rațional dacă s'ar fi așa pentru anul întâi să lau cutare cântări liturgice și cutare colinde, indicându-se cu precizie titlul și locul. Și astfel trebuia să se urmeze fiecare an. Apoi e cel puțin o dovadă de neînțelegeri, când un plan expunând diferitele terii de pertractat, spune foarte ușurel: »Asfel de incorectități pedagogice sânt cu atât mai vârsire în inandmisibile în un plan cu pretenții seriozitate».

Mai departe admitem — pentru că să se ia în școlle primare și irmoarsele, dar înțelegem prin ce să poate just fi ca cererea instrui elevii și în glasuri și tropare. În ceea ce repetiție în urma actualiei legi școlare învățământul e absolut unguresc cu excepția de la Și fiindcă studiul religiei să predă numai Duminică în Duminică, apoi considerind că rata instrucției aici e mai scurtă decât în de toate zile, sânt alte lucruri mai folositoare mai instructive de împărțit, decât glasurile troparele. Asta nu numai că n'ar fi util, ci potrivit ar aduce chiar un rău. Prin glasurilor, s'ar spori în măsură extraordinară mărul dieilor cu și fără glas, ceea ce ar da tere, pe chestii de drept și pricepere rivi și certurilor regretabile între ei, după cum știm aceasta din experiențele noastre.

Apoi răsună atâtea glasuri răgușite, seriale și false în strănile noastre, încât te cuprindă adevărată oroare ascultându-le.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsyr, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvargiu al lui ► Husznik János ◀ îl continuu eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint, tablă și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

E un formal supliciu, să ascuți o astfel de muzică admirabilă.

Nu e deci nici decum încântător, cu școala și le mai urce numărul. După aceea, cu prilejul pomenitor, îl ia groaza pe țaranul nostru când vede atâta puzderie de diac în jurul preotului sau al mortului. E o apariție aceasta, pe care o întâlnești în multe sate de a're noastre.

Nu e deci consult, ținând samă și de considerații practice, ca să se instruiască în școala primară și glasurile. Ajunge să luăm cântările liturgice, fermoasele mai ușoare și colinde. Atâta în ce privește amănuntele.

Sar mai putea face acum, încă o ultimă observare generală, cu privire la planul de învățământ. Ar fi fost folositor dacă la sfârșitul fiecărui studiu, se da bibliografia tuturor cărților didactice, cari pot fi utilizate de elevi și de învățători. Deci manualele pentru băieții și studiile diferiților pedagogi, cari au să orienteze și să lumineze pe învățători asupra fiecărei discipline. Această măsură ar fi de un nemăsurat folos mai ales la noi, unde corpul didactic are o cultură așa de ambiguită, încât nu poate rezista nici unei ușoare adieri de vânt. Indată ce biblioteca (!) specială a învățătorilor noștri e alcătuită aproape numai din cărțile cari l-au pregătit pentru examenele obligate în seminar, fără să mai întâlnești și alte cărți de pedagogie, fiindcă n'au simțit niciodată trebuința de a cunoaște măcar puținica literatură pedagogică românească, ca să nu mai vorbim de cele străine, o bibliografie pusă, la sfârșitul fiecărei discipline, care ar da titlul cărții cu data și locul tipăririi, pentruca să se poată cumpăra, ar fi o binefacere neprețuită.

Apoi autoritatea școlară, ar completa an de an această bibliografie, încunostințând — fiindcă datorită o obligă — învățătorimea asupra operelor pedagogice noui cari apar, îndemnându-o să le cumpere sau să le ignoreze. Așa ceva ar fi în adevăr că există și la noi o chestie școlară, pe care o tratăm cu seriozitate și nu ca superficialitatea care ne caracterizează. În planul școlilor primare din Germania să dă această bibliografie cu o exactitate deosebită și o are până și atât de subțirel plan greco-catolic *).

O astfel de măsură introduce în plan, dovezi înțelepciunea pedagogică, și s'a văzut că pentru noi, ea e din îndoițe considerații necesară. Ar fi bine ca deocamdată să nu se piardă din vedere măcar partea din urmă a ei, care după cum am spus, aparține sferei de datorință nu numai morală dar și oficială a supremelor noastre autorități școlare. Deci, *audiant consules!*

M. Crăințeanu.

(Fine).

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 6 August n. 1910.

Mentalitate ungurească stupidă.

În curând se va deschide la Paris al treilea congres de igienă școlară. Dată fiind importanța acestui congres, România, care a făcut atât de mult în această privință, care prin coloniile școlare caută să ajute pe copiii amenințați de boale — a trimis să și trimeată reprezentantul său la acest congres. Ca delegat a fost trimis dl doctor Cialăc.

Având a face mai multe interesante comunicări în ce privește măsurile luate în școlile din România pentru păstrarea igienei, eminentul doctor a luat cu sine mai multe broșuri, cari conțineau comunicările ce avea să le facă la congres. Broșurile sânt scrise în limba franceză. Ele tratează activitatea desfășurată în interesul igienei școlare în școlile primare din Bu-

curești» și »despre oftalmoreacțiunea cu tuberculină în școlile primare«. Două broșuri de interes general, în cari nu era vorba nici de ideea de stat unitar național maghiar, nici de rezultatele faimosului congres dela Budapesta. Erau două broșuri științifice. Și cu toate acestea apărătorii imperia lismului maghiar dela Predeal au găsit de cuviință să oprească aceste cărți, nepermițând doctorului român să treacă cu ele în Ungaria. Motivul acestui revoltător procedeu a fost că în Ungaria nu este permisă intrarea cărților tipărite în România.

Motivul e stupid. Căci, după cât se știe, numai o anumită serie de cărți este oprită în Ungaria. Dar niște broșuri medicale? După cât știm, există o listă a cărților oprite. Nu cumva figurau pe acea listă și acele broșuri, ca fiind agitatorice? Și apoi medicul român n'avea să le lase în Ungaria, ci le ducea la Paris.

Toate explicațiile date harnicului funcționar dela vama Predeal n'au folosit nimica. Numai după ce a plătit niște taxe nemai pomenit de mari, doctorul Cialăc și-a putut lua broșurile cu comunicările ce avea să le facă la congresul din Paris. Nădăjdum că medicul român va povesti și colegilor săi francezi pățania sa dela Predeal. Ar fi bine ca să se știe cum sânt privite în Ungaria chiar și cărțile de știință.

— »Revoluția dela Cotroceni. Ziarele din București apar cu coloane întregi despre »sângeroasa ciocnire care a avut loc între o cază de țigani și soldații din regimentul Mihai Viteazu«.

A fost o scenă de toată nostimada. — ne scrie corespondentul nostru. — După cum se știe, platoul dela Cotroceni este locuit numai de țigani, cari se ocupă cu vânzarea de flori, cu cizmăria — din ei se recrutează căpăcii de pe la colțurile de stradă din mahalale — cu neguțul de fier vechiu și cu — pungășia. Cum sânt mulți la un loc, nu arare ori forța publică trebuie să intervină pentru aplanarea conflictelor dintre dânșii. Nu arareori cele întregi sânt aduse în beciurile poliției spre a se răcori de focul ce-i predispune la ciartă și gălăgie.

Așa s'a întâmplat și aseară. Un faraon chipes, pândind ocazia când vecinul lui nu era acasă, ci c'ar fi sărit gardul la nostimoasa-i de vecină, s'o mângăie în singurătatea ei. Dar n'a avut noroc. Căci afurisitul de vecin s'a întors acasă mai de vreme și dând peste cel doi îndrăgostiți, a înscenat un scandal de-a ridicat în picioare întreaga țigănie. Laia tăbări asupra criminalului săgetător de inimi. În curînd se despărți în două tabere și se încinse o luptă în toată legea. Strigătele beligeranților atraseră atențiunea soldaților din regimentul Mihai Viteazu, cari tocmai acum sânt concentrați la Cotroceni.

Vre-o douăzeci de soldați merșeră spre locul de luptă, încercând să-i despartă. Dar, după cum era de prevăzut, laia se uni în fața »dușmanului comun« și năvăli cu furie asupra soldaților. Câțiva țigani începură să tragă focuri de revolver. Soldații, încunjuțați de toate părțile de fii faraonilor, ajunseră într'o situație nu tocmai plăcută. Atunci ei deteră alarma. Imediat din tabără le sosiseră în ajutor soldați cu balonetele la armă, cari imprăștiind pe bătăuși arestară pe capii lor. Câțiva soldați au fost răniți de bolovanii aruncați de țigani. Sergentul-major dela campania a doua a regimentului a fost rănit cu un drug de fier, caporalul a fost rănit la brațul stâng. Mulți dintre țigani s'au ales și ei cu capetele sparte. Și, intrucât au atacat pe militarii ce veniseră să-i împăce, vor avea de lucru și cu parchetul, care a deschis o anchetă.

— Liga pentru inundații din Banat. Din Câmpina ni-se scria: Liga Culturală a Românilor secțiunea Câmpina, va da mâne, Duminică, 7 August n., o mare serbare populară în folosul inundaților din Banat. Cu această ocaziune d.

Nicolae Iorga profesor universitar va ține o conferință: »Din trecutul Câmpinei«, după care va urma concursul de costume naționale organizat de Liga Culturală cu premii în valoare de lei 350. Danțuri naționale, muzică, recitări, tombolă etc.

Conferința va avea loc la orele 3 p. m. în sala Domenico, concursul de costume naționale și serbarea în Grădina Primăriei.

— Comori îngropate. Din Laibach se anunță că la săparea fundamentului noii case industriale a școlii au aflat o amforă în care erau așezate 49 monete de aur și optsprezece suluri de argint.

Intre monete sânt unele de pe vremea împăratului Constantin, și fiindcă sânt foarte bine conservate se crede că banii nu fuseseră încă în circulație sau numai foarte puțin. Probabil că această comoară datează de prin anii 361 după Hristos.

— »Lupta« organul mitropolitului Mețianu? Corespondentul nostru din Budapesta ne scrie următoarele: Nu vă este bător la ochi dle redactor alaiul ce face »Lupta« cu o convorbire, altfel goală de interes, avută cu I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu? Amintesc aici că Birăuț a fost acum vre-o doi ani acuzat de »Tribuna« că a primit câteva mii dela I. P. S. Sa. Știrea provenea dela un fost redactor de fe atunci al »Luptei« și prin urmare trebuia să fie exactă. Birăuț nici nu a desmîșit-o, dar »Lupta« a confirmat-o indirect, căci după un violent atac pe timpul sinodului de atunci, amnișe de odată și avea mare cruțare pentru cercurile bisericesti din Sibiu.

Acuma Birăuț a rămas singur și »împăcătorii« cu orice preț vor găsi un ziar la îndemînă. În orice caz ar fi fost mai interesant să se știe partea convorbirii cu I. P. S. Sa pe care nu a publicat-o Birăuț...

— Mișcarea populației în Ungaria. Oficiul statisticei generale a publicat o broșură despre mișcarea populației Ungariei în anii 1906—1908.

Din raport rezultă că dela 1900 Ungurii s'au înmulțit cu 9.22 la sută, iar naționalitățile cu 8.00 la sută.

În Ungaria propriu zisă Ungurii s'au înmulțit cu 9.93 la sută, iar naționalitățile cu 8.13 la sută, în Croația și Transilvania Ungurii cu 15.44 la sută, iar naționalitățile cu 10.22 la sută.

În unele comitate proporția creșterii numărului Ungurilor față de naționalități este colosală.

Statistica mai arată că mulți dintre Germani, Slovaci și Ruteni s'au contopit în națiunea maghiară; — pe când contopirea Românilor este atât de mică, încât nici nu se poate observa.

— Pe recerea din Velența. Dl Andrei Horvat, parohul Velenței (Oradea-Mare) ne trimite o a doua invitație la petrecerea dela 14 August. Invitația aceasta e românească și dovedește numai atâta că s'au făcut și invitații românești — speciale. De altminteri invitația ungurească ce ni-a fost trimisă de corespondentul nostru a fost adresată unui român.

Invitațiile s'au tipărit în tipografie streină.

— Bombă pe stradă. Ieri când trecea o patentă de poliști printr'un suburbu al Parisului, ajungând în apropierea velodromului au auzit o bubuitură puternică și primind îndată cercetările au aflat că într'o casă din apropierea fabricii de automobile Bayard a explodat o bombă distrugând toată clădirea. Pe marginea bulevardului din fața casei au mai aflat o bombă cu fitilul stins. Se crede că atentatul ar fi un act de răsunare.

— Reporterul Roosevelt. Roosevelt cel al cărui fenomenal succes în Europa abea a colut, cu dublul său doctorat de onoare și ca colosală sa influență face reportaj la gazeta »Outlook«. Nu e vorba despre o chestie care preocupă cercurile diplomatice și nici despre o chestie de interes public, ci la în apărare a partei triste a robilor lupți pentru pâine cari roboresc în minele de cărbuni din Pensylvania.

* Consistorul din Blăș a tipărit un nou plan de învățământ. El e o traducere a planului unguresc din 1905. Cînd s'au scris aceste observații, încă nu apăru.

— **Ploaie torențială.** Ni se scrie: Joi în 4 l. c. s'a descărcat asupra Blajului și împrejurimii o ploaie torențială împreună cu tunete și fulgere. În comuna Ciufud lângă Blaj, fulgerul a aprins șura unui econom, în care era adunat mai mult grâu. Împreună cu acesta au ars și uneltele economice a lor doi țărani. Paguba e mare.

— **Nou deputat.** Din Târgul Mureșului se telegrafiază: Azi a avut loc alegerea de deputat în locul ministrului de justiție Székely care a demisionat. A fost ales cu o majoritate de 426 de voturi Székely Aladár, fiul ministrului de justiție (gouv.) față de Barabás Ferencz.

— **Chestia abateului Baud.** Citim în ziarele din România: Abatele Baud, dela data respingerii sale dela Predeal, s'a stabilit la Tömös, prima stație după Predeal, la călugărițele catolice din București, cari, în timpul verei, șed în acea locație.

El nu renunță la gândul de a se întoarce în țară spre a-și relua postul ce-l ocupa mai înainte în comunitatea catolică din capitală.

Acum vre-o săptămână, di Stavri Brătianu a plecat cu automobilul la Tömös și găsind pe abatele Baud, l-a rugat din partea guvernului să renunțe deocamdată la intenția sa de a se întoarce în București, unpe prezența nu i-ar fi tolerată și ar putea da loc la cele mai regretabile incidente.

Joi trecută, când M. Sa Regele a făcut plimbarea cu automobilul până la Dârste, la întoarcere ajungând la Tömös, a fost întâmpinat de abatele Baud și de călugărițe. Suveranul a descins din automobil întreprinzându-se câteva minute cu dâșii.

Acum, batele a plecat la Oradea-mare, la episcopul greco-catolic Radu cu care e în legătură de strânsă prietenie. Peste câteva zile Baud se va întoarce la Tömös.

Necrolog. Teodor Giurgiu, preot gr. cat. în Aruncuta a răposat la 4 August n. în vârstă de 72 de ani. Înmormântarea lui va avea loc la 7 August n. în cimitirul Aruncuta.

Ioan Bogdanfi, absolvent de teologie și ascultător la drepturile canonice, a răpauzat în Oravița-română, Joi la 4 August n. Înmormântarea lui a avut loc azi, 6 August.

Sabina Subici, a răpauzet la 29 Iulie n., în vârstă de 20 ani. Înmormântarea ei a avut loc la 31 Iulie n. în cimitirul din Fibișl.

Odișnească în pace.

— **Ajutorarea incendiștilor din Gurarâului.** În urma apelului primăriei comunale din Gurarâului, au binevoit a contribui la ajutorarea celor rămași fără de adăpost pe urma focului întâmplat în 20 Iulie a. c. următorii:

Banca »Brădetul«, din Orlat 300 cor., Banca »Poporul« din Seliște 10 cor., dl. Dr. Beu din Sibiu 10 cor. Din Gurarâului: Nicolae Comaniciu 60 cor., Aurel Decei 30 cor., Ioan Manta, preot, Ilie Petru, Brad, câte 20 cor., Emil Stoica 11 cor., Ioan Ivan 10 cor., Vasile Conțiu, primar, 10 cor., Ioan Tristin 10 cor., Ion Clontea 6 cor., Carol Ștuler 5 cor., Nicolae Hanzu, Inv. 5 cor., Ioana Tristin, Dumitru Milea, Petru Clontea câte 4 cor., P. Berbescu, D. George, I. Manta, I. D. Brad, Vasile Demian, Radu Gligorea, Petru Hanzu, Mihail Fleischer, Petru Toma, Petru Conțiu, Ion Cătoiu, Bucur Căndea, Coman Gligor, Ion R. Căndea, Vasile Arsenie, Pavel Popa, Petru Găță, Iulius Hanzalec, Dumitru Bărză cu câte

2 co'oane, Ion Iacob Brad 1 cor. 50 fileri, Soră Căpățină 1 cor. 40 fileri, Stana Berbescu, Iacob Brad, Petru Rebedo, Ion Albușiu, Ion Sim, Ana Popa, Petru Brad, Petru Peană, Vasile Mihanciu, Ion Demian, Vasile Boțiu, Petru Găță, Costanție Conțiu, Constandin Constandin, Maria A. Rotariu, Constandin Gligoria, Sora Stoiță, Iacob Sim, Vasile Berbescu, Petru Stoiță, Gligor Bobeșiu, Ioan Gligorea, Vasile Căpățână, Ilie Lălu, Ion Ludoșan, Petru Hanzu, Petru Măutoiu, Ion Conțu, Petru Demian, Petru Topârcean, Ion Toma, Vasile Cioran, Ion Topârcean, Ion Demean, Iacou Toma, Iacob Brad, Vasile Conțu, Ion Hanzu, Petru Istrate, Ion Lupe Conțu, Inn Macrea, Bucura Rebeca, Ion Constandin, Dumitru Brad, Ion Peană, Ion Radler, Marțenie Cunțan, Ion Tristiu, Iacob Dalacort, Ion Lepindea, Ion Macrea, Vasile Bischin, Vasile Mihanciu, Dumitru Lăpădat, Petru Hanzu, Petru Rusu, Ion Barb, Iohann Simon, Maria Peană, Vasile Olariu, Nicolae Căpățină, Ion Hanzu, Ion Conțiu, P. Arsenie, N. Arsenie, I. Brad, P. Conțiu, Vasile Cioran, Petru Demian, Ion Barb, Ion Stoiță, Zaharie Sandea, Petru Bungărean, Ion B. Cătoiu, Dumitru Căndea, Ion Zav, Bratu Conțiu, Nicolae Stoiță, Ion O. Demean, Ana Gheorghe, Catalina Mihanciu, Zaharie Sandea, Dumitru Băroiu, Ion Haiduc, Mihailă Stăiță, Sora Stefan, Ion Lăpădat, Vasile Căpățină, Dumitru Lăpădat, Avram Bischin, Toma Conțiu, Vasile Simu, Simion Lepindea, Toma Sim, Ion Gheorghe, Toma Gheorghe, Ion Sim, Ion A. Tristiu, Gligorea Jurca, Ion Măutoiu, Ion Loboii câte 1 cor. Ion Buceșan (Seliște), Iacob Popenicu, Gheorghe Comaniciu, Mihail Ganea, Emilian Aldea, Matei Matei, Ion Gligore, Călnicean, Iosif Comaniciu (Vanețlia inf.) câte 1 cor. Gheorghe Bărescu preot Comana de sus 1 cor., dela mal mulți 35 cor. 70 fil. de tot 711 cor. 60 fil.

Banii după încheierea colectei vor fi împărțiți celor nenorociți. *Primăria comunală.*

— **»Astra« la Năsăud.** Despărțământul Năsăud al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român își va ține adunarea cercuală în Rodna veche (localul școlii elementare confesionale), Duminecă în 14 August n. a. c. cu începere dela 10 ore a. m.

După amiază la orele 3 și jumătate se va deschide expoziția de industrie de casă aranjată cu această ocaziune și se va face premierea obiectelor mai de valoare.

— **Boicotarea mărfurilor grecești.** Din Atena se anunță: Agenția telegrafică din Atena zice că noua proclamațiune a comitetului de boicotaj din Constantinopol, reglementând boicotarea în mod oficial până ce se va da o soluțiune chestiunii cretane, se consideră aci ca o măsură oficială de presiune asupra rezultatului diplomatic al acestei chestiuni.

Distincțiunea ce se face între mărfurile grecești și străine aduce o atingere clauzei națiunii celei mai favorizate și constituie o violare manifestă a dreptului ginților de oarece comerțul, în principalele orașe ale imperiului otoman, se află mai ales în mâinile grecilor. Numai o intervențiune energetică a puterilor ar putea pune capăt acestei stări de lucruri atât de prejudiciabile tuturor națiunilor în orient.

— **Rivalitate englezo-germană.** Pressa engleză e foarte mândră că »British Muzeum« a cumpărat colecția de picturi chinezești ale d-nei Wegener. »Sudnay Times« dela 7 Iulie scrie: »E mare lucru că muzeul britanic a șters de supt nasul Germaniei această colecție. Destul ne-a prădat țara ăstă colecție împreună cu America. După ce am cumpărat colecția Wegener putem să ne mângâim de pierderea operelor de artă cari împodobeau muzeele din Berlin. Un director englez (Sidney Colvin) a învins pe Bode cel atât de primejdios.

Acest Colvin a pus la cale și campania întru trivă bustului Florei. »Der Tag« zice, după cialisti, că tablourile d-nei Wegener nu erau seamă și cele mai multe copii și dresături, car că specialistul Binyon le ridică în Italia ru'ui.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozs strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public româ

x **Sanatorul »Liget«** a Drului Iakob în Budapeș primul sanator pentru boale interne din Europa, pune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeti, reumatici, bolnavi splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut punzător aici în țară, așadară această instituțiune naturală cu poziție admirabilă împlinește și un gând cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul pre și cu scâlzi aieriane.

— **Știri medicale.** Dr. Werner Ignác, specialist pentru boale de nas, gât și urechi, început practica medicală în Timișoara-C. Str. Prinț Eugen Nr. 6 etagiul prim.

? : Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Cele mai multe mijloace purgative obiceș au particularitatea să și perd mereu din efect toată aplicarea unei progresiv mai mari, pe perfectul strălucit de discompuere și curăț al apei purgative Franz Iosef, lăudată de medici să menține și după folosire mai lungată. Apa purgativă Franz Iosef vertă curăț intestinele fără șgârcluri, aduce poartă mâncare, fără a deranja stomacul. Pe urma tel callități secția medicală V dela spitalul din Viena, după experințe amănunțite a constat că, »apa purgativă Franz Iosef e cel vrednic reprezentant al apelor purgative.

Școala de fete din Sibiu

— Condițiuni de primire. —

În clasa I. a școlii civile de fete se mesc eleve:

- care arată prin atestat de botez, că au plinit cel puțin vârsta de 9 ani și
- dovedesc prin atestat școlar că au absolvat cu succes VI. clase elementare (pop sau primare), ori apoi dovedesc pe un examen de primire, că sînt bari orientate în materialul de învățămînt pentru clasa a IV a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete primesc eleve cari dovedesc prin atestat că au absolvat cu succes vre-o clasă primară la școlile de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat pe clasa V. și VI. dela școală elementară primară, primirea în oricare clasă a școlii civile corespunde vârstei elevei, se poate face pe baza unui examen de primire, deus cu succes înaltea corpului profesoral al școlii, senzul ordinațiunii ministerului regesc-imprie culte și instrucție publică, dto 11 August n. Nr. 19,000. Examenul de primire este scutit taxă.

Elevele, cari se înmatriculează în școala noastră, au să producă atestat școlar, stat de botez și certificat de revaccinare.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi
6 buc. fotografii matte format cabinet
6 buc. fotografii matte format vizit...
Fotografii executate splendid pe pânză tot
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

ECONOMIE.

In priajma noilor alcătuiri ale »Solidarității.«

Insoțirea institutelor de bani românești »Solidaritatea«, în adunarea sa generală ținută la Brașov, a adus trei hotărâri de mare însemnătate: 1. Înființarea unei bănci de asigurare; 2. Înființarea de tovarășii și 3. Înființarea unui birou de informație.

»Revista economică«, organul »Solidarității« publică asupra chestiunilor acestora o serie de articole, dintre cari reproducem acum articolul privitor la chestiunea însoțirilor.

«Sântem siguri — scrie »Revis. Ec.» — că mulți vor fi observați că direcțiunea »Solidarității« — în afară de motivarea și propunerea făcută adunării generale — nu s'a pronunțat mai pe larg asupra acestei chestiuni. Faptul acesta ne îndeamă să insistăm mai mult asupra chestiunii acesteia și să clarificăm pentru toți cei ce se interesează de ea.

Motivarea cu care direcțiunea »Solidarității« și-a însoțit propunerea sa a fost cât se poate de reasumată. Cu toate acestea, credem, ea a fost suficientă pentru ca oricine să poată conchide, cari au fost acele considerațiuni principiale pe cari se întemeiază direcțiunea »Solidarității« în planul ei de rezolvire al chestiunii însoțirilor.

Din această motivare s'a putut vedea înainte de toate, că punctul de mănecare al direcțiunii »Solidarității« este faptul, adevărit îndeajuns prin praxă, că însoțirea forțelor economice în ziua de azi ajută mai mult ca ori și ce la dezvoltarea progresului material și moral-economic al popoarelor și că cu cât forțele singuraticilor indivizi sânt mai mici și mai răsleței cu atât și însoțirea lor e mai necesară.

Purcezând din acest adevăr, direcțiunea »Solidarității« lățește, că însoțirea forțelor economice ale poporului nostru trebuie să fie azi problema de căpetenie a tuturor factorilor a vieții noastre publice, special a băncilor noastre — ca factori economici par excelentiam — cari toate urmăresc progresul material și moral al clienților, lor, poporului nostru.

Premisa și deducțiunea aceasta n'au fost nicidecum greu a se stabili. Problema cu adevărat meritorică asupra căruia a trebuit să se pronunțe întâi de toate direcțiunea »Solidarității« a fost înțelegerea: cum să se pornească și să se organizeze acțiunea pentru însoțirea forțelor economice ale poporului nostru:

Această întrebare devenise cu atât mai importantă, cu cât în praxă adeseori ne întâlnim cu părerea că la noi însoțirea forțelor economice trebuie să se facă prin o acțiune specială mai mult sau mai puțin independentă, așa cum s'a făcut bunăoară aceasta în România și Bucovina. Nu e aci locul să ne pronunțăm asupra acțiunii cooperative din aceste țări. Trebuie însă să constatăm că chiar dacă acolo acțiunea cooperativă ar fi dat sau ar da rezultatele cele mai bune, la noi o acțiune analogă ar putea fi îndreptățită numai dacă am avea împrejurări și stări mai mult sau mai puțin identice. Iată ce aceste împrejurări și stări ar fi diferite, natural că și acțiunii de însoțire trebuie să i-se deie o altă îndrumare, o îndrumare potrivită împrejurărilor și stărilor date. Acesta a fost punctul de vedere al direcțiunii »Solidarității.«

Ea a înțeles că la noi o mișcare cooperativă analogă cu cea din România și Bucovina ori independentă de factorii economici, amintiți mai sus, nu poate avea sorți de izbândă. Nu, pentru că noi avem deja o organizație economică, întemeiată și susținută de rețeaua destul de deasă a băncilor noastre, toate de caracter popular. Din acest motiv direcțiunea »Solidarității« a fost de părere, că acțiunea pentru însoțirea forțelor noastre economice — în împrejurările date — nu poate merge decât numai paralel și armonios cu activitatea băncilor, ce le avem. Și acestei convingeri i-s'a dat expresiune în motivarea propunerii direcțiunii »Solidarității« unde se zice că în starea economică în care ne aflăm, acțiunea pentru însoțirea forțelor economice numai paralel și în completă armonie cu activitatea băncilor noastre poate avea sorți de izbândă.

Statorită odată norma, că acțiunea pentru însoțirea forțelor economice, s'ar putea face mai ușor și cu succes prin băncile noastre, s'au ivit de sine alte două întrebări: și anume în ce mod are să urmeze acțiunea proiectată și pe ce terene și în ce direcții are a se extindă ea?

În ce privește modul de acțiune, direcțiunea »Solidarității« a fost de părere că trebuie admis principiul libertății de acțiune, atât ce se atinge de bănci, ca factori de inițiativă, ajutor și control, cât și ce se atinge de popor, ca iactor de alcătuire. Aceasta însemnează că băncile noastre pot să ia liber inițiativa de a înființa, ajuta sau controla însoțirile fondate și că și poporul, alcătuitorul însoțirilor, se poate adresa unde voește și unde află de bine după ajutorul material și moral de care are lipsă. Toate acestea s'au admis pentru că numai în chipul acesta acțiunea pentru însoțirea forțelor economice se va putea desvolta liber și amăsurat adevăratelor trebuințe.

Ce privește în rândul al doilea, terenul și direcția acțiunii, direcțiunea »Solidarității« s'a grupat în jurul părerii, că această acțiunea trebuie îndreptată în prima linie în scopul însoțirii forțelor economice, menite a ușura și perfecționa mijloacele de producțiune și circulațiune a avutului poporului nostru. Cu alte cuvinte, că înainte de toate trebuie alcătuite însoțirile prin cari poporul nostru să poată fi pus în poziție pe deoparte de a produce mai ușor, mai bine și mai mult, pe de altă parte ca produsele sale să le poată valora mai curând și mai rentabil. Natural în cadrul acestor însoțiri — cum vom vedea — nu pot cădea însoțirile de credit, în înțelesul strict al cuvântului, deoarece cum s'a enunțat și prin direcțiunea »Solidarității« la noi creditul poate fi bine și ușor servit prin băncile ce le avem.

Iată, în scurt, normele pe care se întemeiază propunerea direcțiunii »Solidarității« relativ la chestiunea însoțirilor, propunere cu care ne vom ocupa în numărul viitor al acestei reviste.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.
Budapesta, 5 August 1910.

Prețul cerealelor după 100 kigr. a fost următorul:

Orta nou	
De Tisa — — — — —	21 K. 50
Din comitatul Albel — — — — —	20 » 70
De Pesta — — — — —	20 » 50
Bănățănesc — — — — —	20 » 40
De Bacica — — — — —	20 » 70
Secară de calitate I. — — — — —	14 » —
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	12 » 75
Ovăs de calitate I. — — — — —	14 » 95
Oucuruz — — — — —	11 » —

Poșta Redacției.

R. S. (Brașov). Sa află în România. Numai cătră sfârșitul lunii se va întoarce,

C. S. Vă mulțumim, rugându-vă să vă gândiți și în viitor la noi.

S. V. B., (Vaidel). N'am primit nici o scrisoare, încât nu știm ce lămuriri ne cereți.

D. N. T., Bazna. Taxa de publicare e atât de mică, încât nu înțelegem pentru ce am face o abatere tocmai la dorința d'voastră, când sprijinirea preselor noastre e un interes cu mult mai superior decât unul de caracter local. Presa noastră se luptă cu atâtea mizerii, încât e vrednică poate ea, în întâlul rând, de sprijinul tuturor, — fie acest sprijin cât de neînsemnat măcar. Să nu ne înțelegeți greșit!

D. Iuliu Danciu. Nu anunțăm decât cărțile, din cari ni-se trimit și nouă exemplarul de rigoare.

D. I. T. în B. Adresați-vă cu »articolul« d'voastră redacției »Revistei preoților«.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

În cursul complementar (supletor), împreună cu școala civilă de fete a Asociației în sensul §-ului 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve cari au absolvat patru clase civile (secundare). Se pot primi și eleve cari au absolvit cu note bune numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sânt împiedecate a absolva cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul școlar 1910/1911 se pot face din 1—6 Septembrie 1910 stil nou.

Examenele de corigență, se țin în 2 Septembrie 1910 st. n. la 8 ore a. m. cu elevele care s'au anunțat la direcțiune.

În 3 Septembrie 1910 st. n. la 8 ore a. m. se țin examenele de primire, iar în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactul e 5 cor. pe lună, iar pentru elevele, cari se înscriu întâi la această școală, se plătește încă, odată pentru todeauna, o taxă de matriculare de 4 cor. Același didactul e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele cari voiesc să fie primite în internat, le eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare a Reuniunii femeilor române, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începutul anului școlar, pentru ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 550 cor. pe an, în care se cuprinde și didactul, și se plătește înainte, în patru sau două rate. Spesele pentru cărțile de învățământ, pentru materialul de scris, de desen, și lucrul de mână, le poartă părinții deosebit, precum și cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încălziminte, pentru instrucția în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sânt: pentru o elevă (singură), 2 ore pe săptămână, 12 cor. pe lună; pentru două eleve (împreună), 2 cor. pe săptămână, 6 cor. pe lună de elevă.

Instrucțiune din limba franceză pe lună 3 cor. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provădit cu apeduct, baie proprie și lumină electrică, încât oferă cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat, afară de lecții, au în fiecare zi anumite ore de conversație în limba franceză, maghiară și germană, după trebuință. Pe lângă acea ele se prepară și învață lecțiile supt conducerea directoarei, a profesoarelor și a guvernantelor.

Elevele, care voiesc să fie primite în internat au să aducă cu sine: o saietă, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perină, o plapomă sau tot de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedele), 6 ștergare, 6 servete, apoi perle de dinți, săpun și 2 pispeni, care rămân proprietatea elevei. Alături de acestea rufe sau albiturile câte 1/2 duzină din fiecare, o haină de vară și una de iarnă, două fuste de lustră (jupon) și două de flanel, ciorapi, batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 umbrelă (cort) și încălțămintea trebuincioasă. În cursul anului vor primi în internat o haină uniformă. Strâns de uniformă se ține: o haină, 2 surte în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, care au să se facă aici și care vor costa peste tot 40—60 cor.

De la direcțiunea școlii se pot primi prin poștă: »Statutul de organizare și Regulamentul internatului școlii«, »Regulamentul pentru cursul complementar«, »Planul de învățământ« și »Regulamentul ministerial pentru examenle publice, private, supletorii și de emendare«, à 20 bani exemplarul.

Nagyszeben (Sibiu), în lunie 1910.

Direcțiunea școlii.

*) Dacă vre-o elevă părăsește școala în cursul anului, are să plătească taxa internatului pînă la finea semestrului respectiv.

*) Din care sumă 2 cor. pe lună se contează instrumintului, pentru susținerea forte-pianelor în starea bună.

BIBLIOGRAFII.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

- Olariu I. Dr. Scrierile părinților apostolești 1:50
- Olariu I. Dr. Evangheliile după Matei, Marcu și Luca 5:60
- Olariu I. Dr. Evangheliile după Ioan 3:—
- » » » Explicarea psalmilor din orologiu 5:—
- Olariu I. Dr. Intoducer în cărțile sante ale T. V. și N. ed. II 5:—
- Olariu I. Dr. Manual de Teologie dogmatică ortodoxă 10:—
- Olariu I. Dr. Epistola S. Apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efezeni 10:—
- Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Cuvântări bisericești 3:—
- Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Uniunea românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică supt împăratul Leopold I 2:50
- Andrei Ghidlu și Iosif Bălan. Monografia orașului Caransebeș 3:—
- Avram Corcea, Balade populare 1:60
- Ziaristica bisericească la români, studiu istoric de Onisifor Ghibu cor. 2:—
- Limba nouilor, cărți bisericești de Onisifor Ghibu » 1:—
- Ciocărlan, Inimă de mamă. » 2:—
- Speranță, Călătoriile lui Enache Colocoș. » 2:—
- Em. Grigorovitz, Schitul Cerebului, povestire din trecutul Moldovei » 1:—
- Bacaloglu, Teatru. » 1:—
- Dulfu, Isprăvile lui Păcală » 1:75
- Lovinescu, Pași pe nisip, vol. I » 2:—
- » » » » II » 2:—
- » De peste prag, dramă în 3 acte. » 1:—
- Oprescu, Higiena și economia populară, povestită de Moș Savu » 1:—
- Protopopescu, Mișcarea cooperativă. » 2:50
- T. Strătilescu, Educația fizică, intelectuală și morală. » 2:50
- Babeș, Capra (Vaca săracului). Numeroasele foloase ce poate aduce castrătuirea caprelor 1:50
- Dr. E. Ettinger, Sfaturi către mame Ibsen, Nora, sau Casa de păpuși, dramă în 3 acte 1:50
- Mantegazza, Arta de a se însura » 1:25
- » » » » mărita » 1:25
- Metchnikoff, Bătrânețe 1:50
- Mirbeau, Progromul —95
- Sienkiewicz, Prinsoarea 1:50
- Nicolau, Copii nimănu 2:—
- Bolcaș Lucian, Năvăliri barbare. Nuvelă 1:—
- Pr. D. Vonlga, Mizerie, boală, crimă și degenerare sau Alcoolismul și urmările lui. Din punct de vedere economic, igienic, moral și național. Conferință pentru combaterea alcoolismului 1:60.

Loc deschis. *)

*) Pentru cele cuprinse la locul acesta nu primește răspunderea Redacția.

O rugare!

Deoarece nenorocitul meu fiu Corneliu, medicinist, are mania de a umbla fără nici un scop pe sate și orașe, molestand pe cunoscuții săi, mă văd îndemnată a mă ruga de toți cunoscuții, ca întrind la careva să aibă bunătate a-l îndruma acasă, eventual să mă avizeze despre ubicațiunea lui, ca să-l aduc acasă, unde are toate cele de lipsă.

Cluj, 4 August 1910 st. n. n. n.

Văd. Ana Roșescu.
protopopeasă.

Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nádler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

**Budapesta, VII,
Strada Práter Nr. 9.**

- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect
— la dorință gratuit. —

Acci cari se vor provoca la
ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace că adresa firmei se citească în Tribuna.

**Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți
mijlocește**

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

**NIKOLIN - Timișoara -
(Centru).**

str. Takarékpéztár 4.

== Articole de coafură specială. ==

Chignon, împletituri, turbane, plete, transformării, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului din Ungaria de sud.

: Prețuri moderate. :

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț-curent gratis și franco.

Căsătorie.

Un funcționar la o instituție comercială București, 32 de ani, salar lunar 500 lei, bine educat, serios, dar energic, fără viciuri, sănătos, ca potrivit, dorește căsătoria unei domnișoare române, etatea 24—27 ani, fizic plăcută de casă, econoamă, cultivată, să cunoască bine germana, ungara și eventual franceza. Maniere plăcute, inteligentă, sănătoasă, perspective frumoase de viitor. Domnișoarele cari reflectează cu și fără zestre, și îndeplinesc condițiunile, sunt rugate a arătând etatea, cunoștințele, felul educației și eventual zestrea. Dacă e posibil să atașeze fotografia. Domnișoarele de cunoscianți cu bună reputație, sunt preferate. Fotografiile se înapoiază. Discreția cerută de onoare. Scrisorile să se adreseze: **Caș. Poștala No. 106. București.**

ANUNȚ.

Comuna bisericească din Domasnia Caraș Severin, cercul pretorial Tereștea, dă în arindă prin licitațiune, pe 5 ani, executivi casa de nou zidită cu compunătoare din 10 odăi și o sală de joc, având dreptul de crismărit, crismar esport, unde poate deschide și un ort. rom. până la 15 August 1910 și când se va ținea și licitațiunea unde pot vedea și condițiunile.

Comuna Domasnia, are târg de vânzare pe piață căutate în fiecare săptămână și are o mără la 3000 locuitori în apropierea Băii Herculane și Mehadia.

În numele oficiului parohial:

Simeon Răsvan
preot și președ. comit.

Fabricație din țară prima calitate

Stoboare de sârmă tari și trainice!

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. v. l. grădini, terenuri de vânătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz. Telefon 120—89. — — — Telefon 120—89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru șini, împletituri de oșclat, stoboare pentru case, vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețete!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, nițe pentru nisip, burlane pentru schintei, nițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și ruri pentru ferești de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis.

ANUNȚ.

La subscrisul se află de vânzare **vin de masă**

din 1909 de o calitate foarte bună, în loc cu 36 Cor. Vinul se vinde în cumpărătorului.

Galșa, (u. p. Világos).

Iuliu Groszoru

MAGAZIN DE MOBILE KACSER JOZSEF

Simplu artistic pentru edificii și mobile, în
LUGOȘ, Str. Făgetului Nr. 91.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

CANARINI!

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă

ziua și la lumină. Cântăreața tânără 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl, după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soi se

capătă înainte trimițând 20 fil. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Toți cei ce se adresează către noi primesc o

carte gratuită

și franco. Jertfa aceasta o aducem numai ca să atragem atenția lumii suferințe asupra efectului curei de electricitate. Mulți bolnavi încă nu știu

că curentul galvanic se poate folosi cu rezultat favorabil contra nervozității generale, a reumatismului, a neuralgiei, perturbațiilor de de mistuire, insomnie, dureri de cap, tot felul de apariții de slăbiri și contra multor boli femeiești.

Cartea ce o trimitem în plic **gratuit și franco,**

nu e listă de prețuri ci un tratat științific, ușor de înțeles, scris într-o limbă populară, deci accesibil pentru ori-cine.

Institutul de ordin med. Electro-Vitalizer,

Budapesta, Semmelweis-u. 4. fclmelet 51.

Ordinează: peste săpt. dela 10—1 și dela 3—6 ore Dumineca și în zile de sărbători dela 11—1 oră

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră

Electro-Vitalizer Inst. de ord. med.
Budapest, Semmelweis-u. 4. fclmelet 51.

Binevoii, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v: „Tratat despre electrografia modernă”. Gratis și franco.

Numele

Comuna

Județul comit.

Se se tale afară.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta 'n 1896.

Turnătorii de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, presum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare.

Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi ou ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-scurte ilustrate gratis.

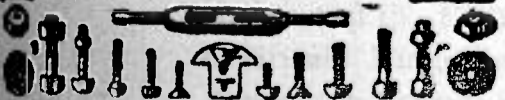

Atelier de lăcătarie și tescuit, fierărie etc.

HARMATI EMIL

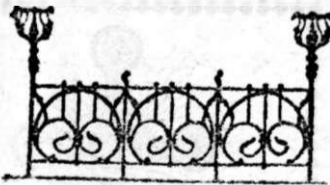
NAGYVÁRAD
Rózsa-u. 4 (Casa proprie).

Pregătește tot felul de lucrări cu fier pentru zidiri și lucrări de lăcătarie și anume: ventilatoare patentate la ferestri, închizători, parasoale, porți cu gratii

patentate ce se pot constrânge și întoarce în laturi, șaluzine de scânduriță sist. Esslingen, șaluzine de oțel și pânză, pregătitor specialist de vetre de fier, vâlăle pentru adăpatul porcilor și a vitelor, apeduct și lucrări de instalație electrică.

Telefon nr. 355.
Serviciu prompt.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiincios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii l-se întăresc, tot organismul însuși eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești l-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele siflice, boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onanlei și ale sifilisului, erecțiunile de spalmă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este pliedecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci l-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, VII, Rákóczi ut 10.

Atrag atenția onorabilului public asupra atelierului meu de **spălătorie și culorare chimică** existent de peste

50 de ani

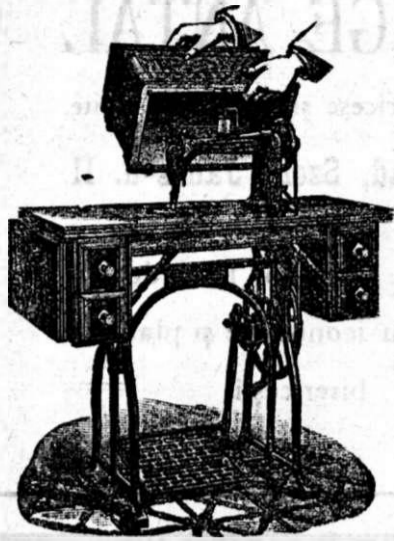
cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.
Kolozsvar

Str. Paris 5.

Telefon =

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara
la anul 1891 cu
marea medalie
de argint.

Fondat la 1880.

**Reinhold
ZOLLER**

măiestru mecanic
FEHÉRTEMLON
Schillergasse 8.
lângă „Burg”.

Iși recomandă
on. public din

toată țara și provincie marele său atelier me-
chanic unde se repară tot felul de **mașini
de cusut și biciclete.** Ține în
depozit tot felul de **gramofoane și plăci.**

Ține în depozit cele mai
bune biciclete noi, mașini
de cusut și obiecte de casă
și industrie, așa d. e.
părți singuratic de ma-
șini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu pomt.

**Asudarea mânilor !
Asudarea picioarelor !
Asudarea subțioarelor !**
Incetează în decurs de o oră dacă folosiți
„SUDORAN”-ul
— a lui **MOLNÁR.** —

Copile epistolelor de recunoștință sunt autenti-
cate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul „SUDORAN”
comandat de la Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a
folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă. Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la „Duhul sfânt”
Szombathely. Nu pot întrebându ca să nu vă fie cu-
noscut, că medicamentul d-tale „SUDORAN” con-
tra asudării picioarelor și subțiorilor are efect sur-
prinzător și e nevătmător și cu conștiința liniștită
il recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inetr., R.

St. Dle! Din „SUDORAN”, leac contra asudării
picioarelor, mânelor și subsuori am procurat încă
pentru 3 persoane, și întrebându despre rezultat,
l-au laudat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Dle apotecar Molnár! Răspunzând la cartea
d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru „SU-
DORANUL” d-tale Pentru că și eu am suferit în
mare măsură de asudarea picioarelor și după două
massege mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții
mulți cu productul d-tale și te rog să-mi mai trimi-
teți 2 sticlucșe — și acestea pentru alții. Am rămas
cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apotecar! Am primit „SUDORANUL”
comandat, contra asudării de picioare, mâni și sub-
suori. Credemă, că cine-l folosește după receta
prescrisă, îl află de neprețuit Cu stimă F. E. coafar, F.

Așa zisul „SUDORANUL” contra asudării de pi-
cioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un
efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună
conștiință îl pot recomanda nu numai celor din pa-
trie ci și străinătății, întrucât „SUDORANUL” în-
trece mult toate fabricatele străine, de cari m'am
folosit până acum. Iși datorez mulțămită, că m'am
scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățator A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 cor. 30 fl.

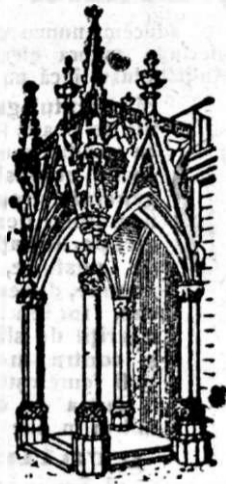
dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai „SUDORAN” prov. cu marcă să se primească.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în
Magyarád se află de vânzare în
cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKÁNYI EDE —
sculptor și pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare
amvoane, grilaje, bazuuri, statuele, rugi,
cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, maușolee, poduri,
— — scări balustrade, pavagii ș. a. —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, riji
— — pentru sămânță și sare, tocile etc. —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă
— — prețurile cele mai convenabile. —

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de
— proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

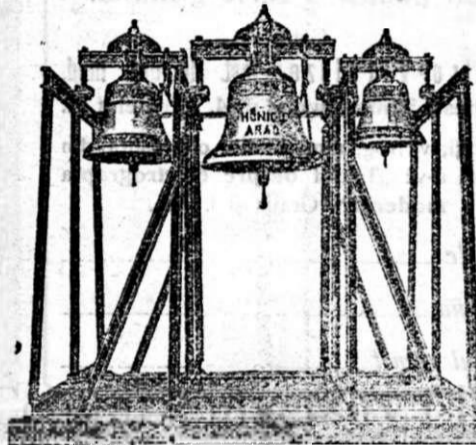
Frideric Hönig

turnătorie, fabrică
de clopote și metal, ar-
anjată pe motor de vapori

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de aur

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai
vorabile condiții de plătire — recomandă clopotele
cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avu-
tă să ia cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aec-
tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20-30%
la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de
ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror
bunțare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele
mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul.
Comandă apoi transformarea clopotelor vechi în coro-
de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a
potelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nou
lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni —
dorință se trimite gratis.

Telefon 184.

Premiat de mai multe ori.

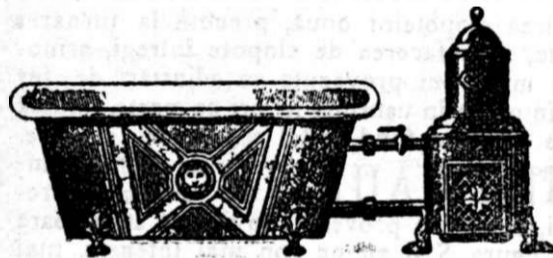
Telefon 184

CARL PIFFL

Prima fabrică de
obiecte de metal

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14

Recomandă obiec-
tele sale foarte fru-
moase și solide de
tinichigierie și
anume: vane de
scăldat, de șezut
și pentru copii, —
scaune pentru scăldat
încălzitoare și vane

de scăldat după
mai bun sistem (sistem
propriu). Lăzi pentru
lemn și pentru ob-
buni și alte obiecte de
metal: precum cî-
bere, ulcioare și căni.
Catalog de prețuri
la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tăbliță cu numărul casei
și cu numele străzii, mărci și firme de ține. Conducător pentru apă, aranjări pentru
— — baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes”.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenicii se primesc cu condițiuni foarte bune

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1890.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericești

Intemeiat la 1888

Telefon pentru comit. și oraș 408

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul „Hungaria”

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a pro-
șimel cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru
bisericii capele, sau societății de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

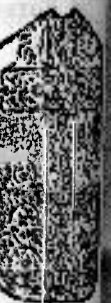
— sau altfel de ajusturi bisericești —

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

— necesare la formarea ajustărilor bisericești. —

Pentru liferările mele lau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —
Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt. **Lucru bun, serviciu solid și conștiințios**

Villa „Danilă Valușescu“

Herkulesfürdő — Băile Erculane

Edificiu nou uscat, în fața soarelui.
Aranjament modern pentru familie și persoane particulare.
Serviciu prompt.
Prețuri moderate.

Geasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János,

Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din :
Budapesta, VII., Tökölly-ut 52.
— (Casa proprie). —

Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14. —

Prinde tot-leul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arla-pompă trierată. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașini de fabricat gheață. Montări specialiste de mașini cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articole tehnice. Filte magnetice. Unsoare. Material de condensare. Arzătoare cu acetilenă. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios —
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Telefon 594.

Telefon 594.

Institut de împrumutat pânze de dril și saci.

BRAUN MIKSA

negustor de fuior în și urzică.

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1.

Depozit pentru desfacere:

Saci	Fuior	Sfori de tatun
Pânze	Sfori pentru vie	Pinză de impac.
Valtrapuri	Sfori p. saci	Rețele de paturi
Așternuturi	Spagat p. pachete	Saci p stors strug.
Fringhii	Sfori de legat	Fringhii p. snopi.

Cumpăr și vând saci de făină și țărițe, folosiți.

STEFAN SLADECK IUN.

FABRICĂ DE MOBILE

VİRSET

strada

Kudritzner No.44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Anunțăm on. clientă că avem încă **2 mașini de treierat** cu putere de 8 cai și **2 mașini cu putere de 4 cai,**

pentru încălzit cu pae, lemne, sau cărbuni, pe cari le putem imediat pune la dispoziția celor cari au lipsă de ele.
Garanție.

Condițiuni avantajoase de plată. **Frații Burza,** Arad, Boros Béni-tér 1. :

CUMPĂR în orice cantitate flori de friguri, soc, frunze de măsărnă, bolondaică, clumăfae, rădăcini și frunze de mătrăgună, fie verzi, ori uscate precum și gândaci de frapțan. Farmacia lui SZOKOLY SANDOR, Arad (vis-à-vis de biserica sârbească). —

Trebitscher Sándor

strungar

— PANC SOVA, Gizella-utca —
vis-à-vis de hotelul KONILOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
— Prețuri ieftine. —

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nádasy.

Să ne ferim de molii!!

În institutul de asigurare contra molilor din Oradea-mare a lui

Dozsa János

blănar

Nagyvárad, Passage Sass
— în fața teatrului „Urania”. —

Se îngrijesc pe lângă prețuri convenabile, blane pentru femei și bărbați și blane de călătorie, covoare, boale și manșoane. Magazin asigurat contra focului.

„LANER“ cremă neunsuroasă

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Laner“ pudră. E non plus ultra pudră. Baluri, saloane și de zilnic care acoperă încrețurile și e cu totul nestricătoare. Culoarele: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner“ pastă pentru dinți 1 doză.

„Laner“ apă pentru gură Bună pentru geii bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner“ esență pentru păr Excelentă pentru înălțarea reței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Laner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 sticlă 4 coroane.

„Laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în blond părul sur și cărunț. Nereșita colorit e esențială. La comanda să se noteze că părul încărunit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane.

„Laner“ apă care face părul Pentru a văpsi în timp scurt, în băi, aurii, părul roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telegraf

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Prețul lui Rudolf Laner“ leșite din farmacia sa ca valoare pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Laner, Temesvár, Gyárvaros Fő-utca

„VICTORIA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII

Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2. (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar 1.200,000.— Cor.
Fond de rezervă 1.100,000.— Cor.

Depuneri spre fructificare 10.000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . . 250.000,000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, desp. e cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Mașini ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

KISTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.

Magazin central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, stenit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

Mașini și răspândiți **TRIBUNA**

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix”
Restitutions-Fluid de Kwizda:

Este apă de spălat caii, brevetată c-reg.
Costă 2 cor. și 80 fil. - De 40
ani se folosește în staulele de curte și
în grajdurile mai mari ale singu-
lor ca înălțitor excelent, la înțepenirea
lor, etc. - La dresări are rezultat
immediat, căci dă cailor putere, să biruie
mai multă muncă. - Numai
având în vedere veritabil Restitutions-Fluidul de Kwizda. Vigne-
tele brevetate și învâlișul sunt scutite prin lege. - Se capătă în toate
farmaciile și drogeriile. Catalog ilustrat gratis și fr. Depozit princ. :

Joh. Kwizda, farmacist, livrerantul curții ces. reg. austro-ungare, reg.
române și reg. Bulgare. Korneuburg bei Wien. - I.

IGNA DEMIAN

coloratură de haine,
curățitorie chimică,
și mașină cu aburi de
spălat rufe albe în
UJ-SZENT-ANNA.

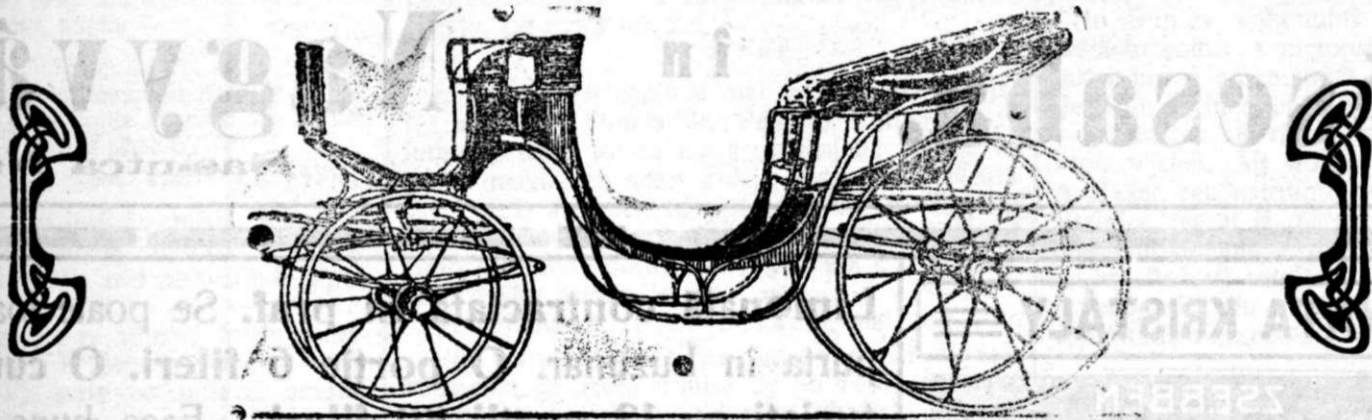
Colorez (văpsesc) și curăț chemic: tofelul de vestminte bărbătești, femelești și copilărești, pardesii și paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stofe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuși, borangicuri etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare, în deosebi gulere și manșete, cămăși bărbătești, etc., cari prin mașinile mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual și cu acuratețe.

Filiala în Arad, la
Iosif Ștefan, pe piața Tököly.
(în casa bisericii române).

Rugăm on. public și îi atragem atențiunea asupra

trăsurilor

ce avem în depozit fabricate toate cu pricepere și cu specialitatea la care am ajuns în decursul muncii noastre de mai mulți ani și a perfecționării mele în KÖLN. Prospecte cu prețuri trimitem după dorință.

Cu deosebită stimă:

Kovács și Thomay, Arad, Kossuth-utca 2.

Telefon Nr. 991.

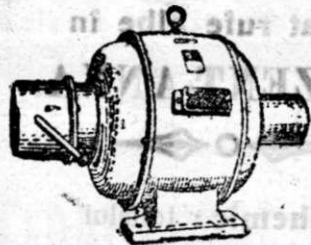
Telefon Nr. 991.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărarea de motoare electro-dinamice e fabrica electrotehnică

HINTERSEER és BARTH

Timișoara-Józsefváros, Rozsa utca Nr. 47.

Avantagiile fabricațiilor noastre. Efect mare, buciom cu giulele, neînsemnată consumație de curent.

Primim repararea specială a motoarelor electrice și mașinilor dinamice de orice fabricație. Micilor industriași oferim garnituri întregi de mașini pe lângă avantajoase condiții de plată. Prospect și prețuri curente, referindu-vă la ziarul acesta se trimite gratis și franco.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — — coasa „Koronagyémánt“

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesc între ele. Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1.80 1.90 2.— 2.20 2.40 2.40 2.60 cor. uua se dă rabat. — Comanda se pot face prin trim. banilor înainte sau pe lângă rambursarea

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt“ Kaposvár, Fő-utca 22 T.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.

LIMONATA KRISTÁLY

se poate purta în buzunar, e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. - Face bune servicii în excursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă cu orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — — — fabrica de limonată Kristály a lui — — —

KERTÉSZ ERNŐ

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.